DOCUMENT RESUME

ED 472 770 FL 027 570

AUTHOR	Boruszczak, Bohdan, Comp.
TITLE	I smikh, i plach: uchnivs'ski zoshyt [and] vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Laughter and Tears: Activity Book [and] Answer Key to Student Activity Book). Collage 3: A Ukrainian Language Development Series.
INSTITUTION	Alberta Learning, Edmonton. Learning and Teaching Resources Branch.
SPONS AGENCY	Alberta Learning, Edmonton. Language Services Branch.
ISBN	ISBN-0-7785-1370-X; ISBN-0-7785-1372-6
PUB DATE	2002-00-00
NOTE	103p.; Funded by the Ukrainian Language Education Centre, Canadian Institute of Ukrainian Studies, University of Alberta, Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton, and Alberta Ukrainian Commemorative Society. For related documents, see FL 027 568-71.
AVAILABLE FROM	Alberta Learning, Learning and Teaching Resources Branch, 11160 Jasper Avenue, Edmonton, AB Canada T5K 0L2.
PUB TYPE	Guides - Classroom - Learner (051) -- Guides - Classroom - Teacher (052)
LANGUAGE	Ukrainian
EDRS PRICE	EDRS Price MF01/PC05 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Class Activities; Cultural Background; *Cultural Education; Ethnic Groups; *Heritage Education; Instructional Materials; Literature; *Native Language Instruction; Pattern Drills (Language); *Reading Materials; Second Language Instruction; Second Language Learning; *Ukrainian; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary Development; Writing Skills
IDENTIFIERS	Canada; Ukrainians

ABSTRACT

This workbook is one of four intermediate- to advanced-level activity books in a series for teaching the Ukrainian language to both native speakers and second language learners. It offers a selection of exercises, vocabulary builders, dialogs, and writing exercises for language skill development. A teacher's answer key to accompany the activity book is also included. (CNP)

Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made
from the original document.

ED 472 770

I smikh, i plach: uchnivs'ski zoshyt [and] vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta (Laughter and Tears: Activity Book [and] Answer Key to Student Activity Book). Collage 3: A Ukrainian Language Development Series.

Bohdan Boruszczak, Comp.

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

[] This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

[] Minor changes have been made to improve reproduction quality

Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy

PERMISSION TO REPRODUCE AND DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

C. Andrews

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

1

FL 027 570

BEST COPY AVAILABLE

FL

І СМІХ, І ПЛАЧ

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Laughter and Tears

Student Activity Book

Collage

КОЛЯЖ

Програма навчання української мови

A Ukrainian Language Development Series

Уклали
Б. БОРУЩАК
В. КОРЕЦЬ
Д. ПОРОХІВНИК
Г. ЯРЕМКО

FL027570

PERMISSION TO REPRODUCE AND DISSEMINATE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

Christina Andrews

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

1

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)

☑ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.

☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official OERI position or policy.

3

BEST COPY AVAILABLE

І СМІХ, І ПЛАЧ

УЧНІВСЬКИЙ ЗОШИТ

Laughter and Tears

Student Activity Book

Програма навчання
української мови

A Ukrainian Language
Development Series

Уклали
Богдан Борущак
Василь Корець
Дарія Порохівник
Галина Яремко

Освіта Альберти
Відділ учнівських і вчительських матеріялів
Едмонтон, Канада

©2002 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

Every reasonable effort has been made to trace ownership of copyright materials. Information enabling the publisher to rectify any reference or credit in future printings will be welcomed.

All rights reserved.

Видавництво складає щиру подяку «Українським вістям» за дозвіл на адаптацію й перевидання оголошення в цьому учнівському зошиті: оголошення «Матримоніяльне» («Українські вісті». Едмонтон: Українські вісті, 5–18 травня 1999 р., ч. 9, с. 4); видавництву «Пласт» за твір Пана Тофеля «Ярослав», за комікс «Добре діло» й за твір Олі Кузьмович «Листи з приводу сумних нагод» («Юнак. Журнал пластового юнацтва». Торонто: Пласт, 1979, ч. 3, с. 15; 1978, ч. 7–8, с. 18; 1978, ч. 2, с. 9).

Видавництво намагалося відшукати власників авторських прав кожного твору в цьому учнівському зошиті й буде вдячне за інформації, зауваження та поправки, які просить надсилати на подану нижче адресу.

The primary intended audience for this publication is:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	√
Teachers	

Головними користувачами цього видання будуть:

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	√
Учителі	

Pilot edition published 1988.
Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427–2984; Fax: (780) 422–0576
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
I smikh, i plach : uchnivs'kyi zoshyt = Laughter and tears : student activity book / compiled by Bohdan Boruszczak ... [et al.].

ISBN 0-7785-1370-X

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszczak, Bohdan. II. Title. III. Title: Laughter and tears: student activity book. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG3811.A333 2002 491.79

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти**.

Публікація матеріялів для 9-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,

і

Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning**.

The publication of the Collage 3 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,

and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

BEST COPY AVAILABLE

Зміст

Вправа 1.	**Мозкова атака**	1
Вправа 2.	**Словесна павутинка**	2
Вправа 3.	**Крізь сльози — сміх**	4
Вправа 4.	**Підбери антоніми**	6
Вправа 5.	**Сатира й карикатура**	8
Вправа 6.	**«Матримоніяльне»**	10
Вправа 7.	**Лист до баби Параски**	14
Вправа 8.	**«Ярослав»**	17
Вправа 9.	**Комікс**	20
Вправа 10.	**Пожартуймо!**	22
Вправа 11.	**Дієслова та приростки**	25
Вправа 12.	**Плач та смуток**	28
Вправа 13.	**Листи співчуття**	29
Вправа 14.	**Сміх і радість**	32
Вправа 15.	**Знахідний відмінок**	33
Вправа 16.	**Особові займенники**	35
Вправа 17.	**Я—мене, ти—тебе…**	37
Вправа 18.	**Вказівні займенники**	39
Вправа 19.	**Цей—цього, той—того…**	40
Вправа 20.	**Присвійні займенники**	42
Вправа 21.	**Мій—мого, твій—твого…**	45
Вправа 22.	**Особовий, вказівний чи присвійний?**	46
Вправа 23.	**Знайдислово**	47
Вправа 24.	**Некролог**	49
Вправа 25.	**Підбери значення**	52
Вправа 26.	**Підготовлення до мильної опери-мелодрами**	53
Вправа 27.	**Кросворд**	56
Вправа 28.	**Мильна опера**	58

Словник 59
Особистий список нових слів 64

Вправа 1. Мозкова атака

Подумай і запиши всі слова, які приходять тобі на думку, коли ти чуєш вислів «і сміх, і плач».

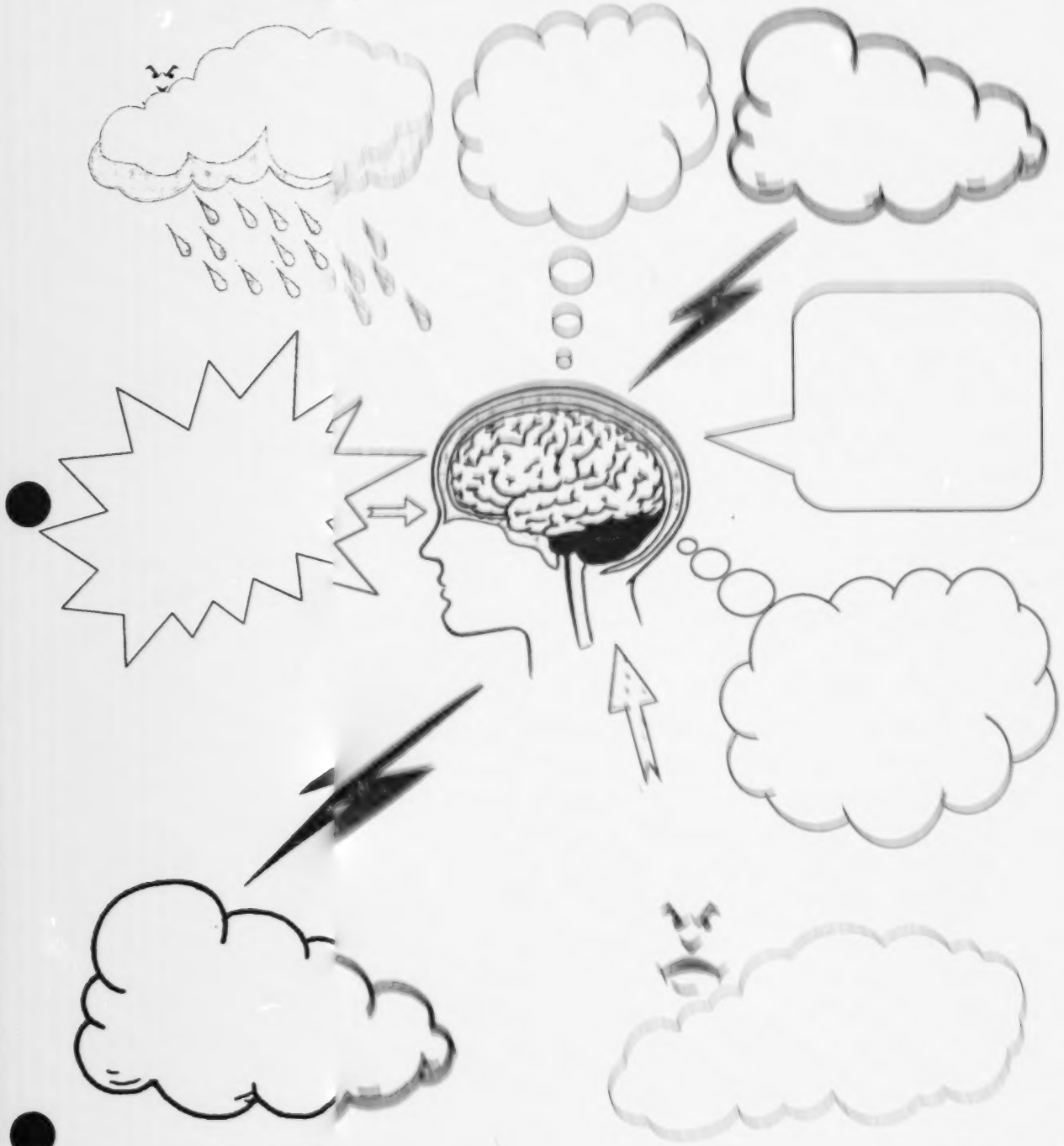

Вправа 2. Словесна павутинка

На наступній сторінці створи дві словесні павутинки — одну зі слова «сміх» і одну зі слова «плач». Порівняй свої павутинки з павутинками однокласників — чия павутинка найбільша?

Зразок словесних павутинок зі слів «весело» і «радість»:

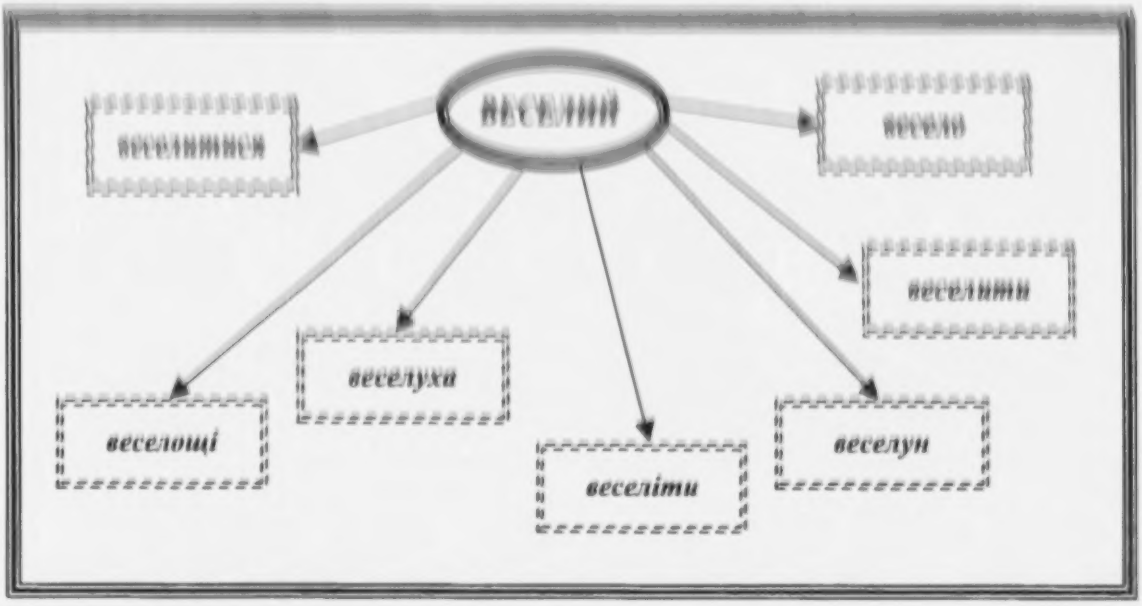

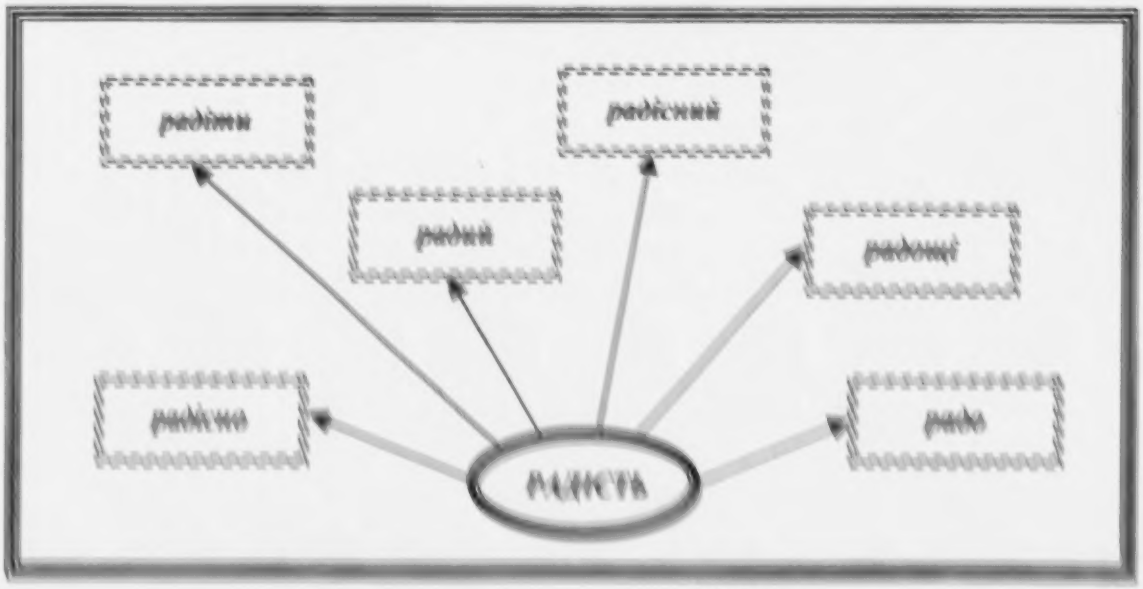

Вправа 3. Крізь сльози — сміх

Усією класою перегляньте відеофільм «Камінь на дорозі».

Потім у групах із 2–3 осіб напишіть на наступній сторінці діалог, побазований на подіях переглянутого відеофільма. Зробіть драматизацію діалогу в класі.

АБО

Виберіть одну з поданих нижче ілюстрацій і напишіть на наступній сторінці сценку, в якій якась кумна чи прикра ситуація змінюється на смішну чи веселу ситуацію. Зробіть драматизацію сценки в класі.

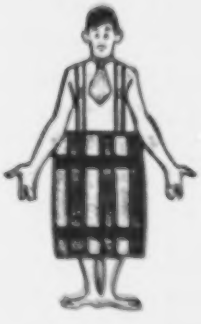

Вправа 4. Підбери антоніми

А. До кожного слова в першому стовпчику підбери відповідний антонім та впиши його у другий стовпчик.

	Слово	Антонім
	Наприклад: сміятися	*плакати*
1.	ситий	
2.	веселий	
3.	солодкий	
4.	неґативний	
5.	повільний	
6.	жартівливий	
7.	скупий	
8.	симпатичний	
9.	останній	
10.	одягнений	
11.	смердючий	
12.	сором'язливий	
13.	живий	
14.	здоровий	
15.	плаксивий	
16.	поневолений	
17.	шкідливий	
18.	голосний	
19.	двомовний	
20.	щасливий	

сумний	голодний	вільний	запашний
серйозний	щедрий	корисний	нещасливий
несимпатичний	гіркий	тихий	мертвий
сміхотливий	перший	одномовний	хворий
позитивний	голий	жвавий	сміливий

Б. Вибери десять антонімічних пар із частини «А» й напиши з ними речення.

Наприклад:
Антонімічна пара: *двомовний — одномовний*

Речення: *Двомовні люди знають дві мови, а одномовні тільки одну.*

1. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
2. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
3. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
4. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
5. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
6. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
7. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
8. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
9. Антонімічна пара: _____
   Речення: _____
10. Антонімічна пара: _____
    Речення: _____

Вправа 5. Сатира й карикатура

***Сатира** — це особливий жанр у творах літератури або мистецтва, який гостро та осудливо висміює (часто в перебільшеному вигляді) чиїсь помилки, недоліки чи негативні риси.*

***Карикатура** — це малюнок, що зображує когонебудь або щонебудь у навмисне спотвореному або смішному вигляді.*

А. Прочитай цитату й поясни її значення на лінійках унизу.

> **«Сатира — це образ, в якому ніхто не пізнає себе, хоч кожний пізнає інших».**
>
> (*І сміх, і плач. Збірка текстів*, с. 36).

Б. У політичних карикатурах ілюстратори-карикатуристи часто вдаються до сатири, коли хочуть покритикувати діяльність відомої особи.

Знайди політичну карикатуру, яка висміює сучасну подію або особу. Приклей її внизу. Карикатуру можна знайти в газеті, журналі або в Інтернеті.

16

В. Проаналізуй карикатуру з частини «Б».

а) Опиши головну подію або особу в карикатурі.

_____

_____

_____

б) Чи, на твою думку, карикатурист ставиться прихильно до цієї події або особи?

_____

_____

_____

в) Як і чому карикатурист критикує подію або особу?

_____

_____

_____

г) Чи ти погоджуєшся з карикатуристом? Поясни свою відповідь.

_____

_____

_____

Г. Нарисуй свою власну сатиричну політичну карикатуру. Вона може зображувати твоє ставлення до шкільної, міської, державної або міжнародньої події чи особи.

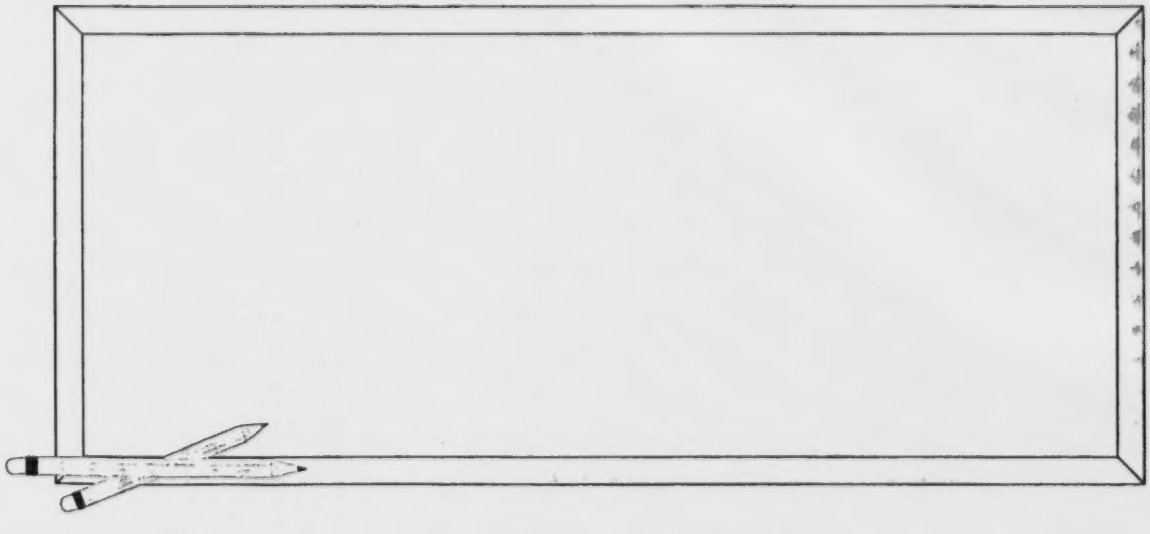

Вправа 6. «Матримоніяльне»

А. Прочитай оголошення.

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ. Українка, 36 років, донечці 12 років, розлучена не зі своєї вини. Познайомлюся з паном відповідного віку від 40 до 60 років, бажаю з українцем, який мешкає в Канаді, Америці або в інших державах. Моя адреса: Україна 282220, обл. Тернопільська, м. Бучач, вул. Б. Хмельницького 59. Собків Олександра Іванівна.

«Українські вісті», 5–18 травня 1999, ч. 9, с. 4.

Б. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Як звуть особу, яка написала це оголошення?

   _____

2. Як звуть її батька?

   _____

3. Скільки їй років?

   _____

4. Чи вона одружена?

   _____

5. Чи є в неї діти? Якщо так, то скільки та якого віку?

   _____

6. Яку особу вона шукає?

   _____

   _____

7. Для чого вона хоче познайомитися з такою особою?

   _____

   _____

8. Чому, на вашу думку, вона шукає особу, яка мешкає поза Україною?

_____

9. Знайди слово «матримоніяльний» у словнику наприкінці цього зошита й випиши його значення.

_____

_____

10. До якого англійського слова подібне слово «матримоніяльне»?

_____

В. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Що означає скорочення «м.» в адресі?

_____

2. У якому місті живе Олександра?

_____

3. В якій частині України знаходиться це місто?

_____

4. Що означає скорочення «обл.» в адресі?

_____

5. Поясни значення слова «область».

_____

6. Що означає скорочення «вул.» в адресі?

_____

7. На якій вулиці живе Олександра Собків?

_____

8. Хто такий Богдан Хмельницький?

_____

9. Що означає число «59» в Олександриній адресі?

_____

10. У якій газеті було надруковане Олександрине оголошення?

_____

Г. Виконай вказівки.

1. Нарисуй мапу України й познач на ній області.

20

2. Нарисуй мапу Тернопільської области й познач на ній місто Бучач та інші головні міста.

Вправа 7. Лист до баби параски

А. Прочитай оголошення.

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ. Українка, 36 років, донечці 12 років, розлучена не зі своєї вини. Познайомлюся з паном відповідного віку від 40 до 60 років, бажаю з українцем, який мешкає в Канаді, Америці або в інших державах. Моя адреса: Україна 282220, обл. Тернопільська, м. Бучач, вул. Б. Хмельницького 59. Собків Олександра Іванівна.

«Українські вісті», 5–18 травня 1999, ч. 9, с. 4.

Б. Уяви собі, що ти — чоловік, який прочитав Олександрине оголошення. Воно тебе зацікавило, але ти дуже сором'язливий і боїшся на нього відповісти.

Напиши листа до баби Параски й запитай, що ти повинен зробити.

Дорога бабо Параско!

Зенко Залицяльник

В. Обміняйся листами від Зенка Залицяльника з одноклясником/ одноклясницею. Уяви собі тепер, що ти — баба Параска. Напиши Зенкові відповідь на його лист.

Дорогий Зенку!

баба Параска

Г. Уяви собі знову, що ти — баба Параска. Напиши Олександрі листа й порадь, як їй познайомитися з відповідною особою.

Дорога Олександро!

баба Параска

Ґ. Що ти думаєш про Олександрин спосіб шукання чоловіка — чи це добра ідея? Поясни свою відповідь.

Д. Уяви собі, що ти вирішив/вирішила знайти собі дружину/чоловіка, користуючись матримоніяльною аґенцією. Виповни анкету.

МАТРИМОНІЯЛЬНА АҐЕНЦІЯ «КОХАННЯ»

Ім'я та прізвище: _____

Адреса: _____

_____

Телефон: _____

Електронна пошта: _____

Професія: _____

Шукаю... _____

_____

_____

Твій знімок.

Я... _____

_____

_____

_____

_____

_____

Мені подобається... _____

_____

_____

_____

_____

_____

Вправа 8. «Ярослав»

А. Прочитай вірш.

Б. Проілюструй вірш у прямокутниках.

ЯРОСЛАВ

Мій товариш Ярослав
Дуже дивний талант мав:
З дуба дошки купував
І свистки з них виробляв,
А як кілька натесав,
Тоді людям роздавав.

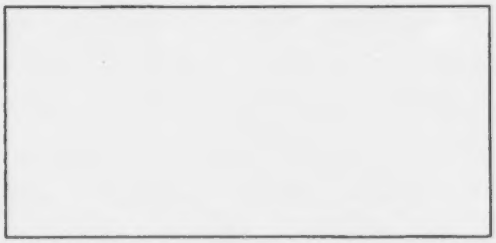

Я цього вам не казав,
Як я Ярка запізнав:
Раз мене він попрохав,
Щоб йому допомагав
І листа з ним написав.
І за поміч, що я дав,
Він свисток подарував.

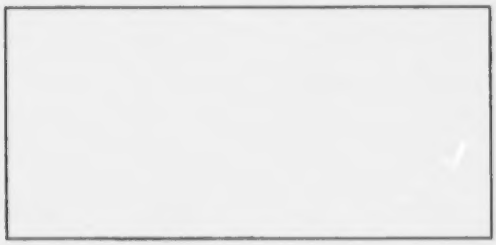

Тільки я попробував
І щосили засвистав,
Тоді тато закричав:
— Чи ти, сину, з дуба впав? —
Тож свисток я заховав,
Його більше не вживав.

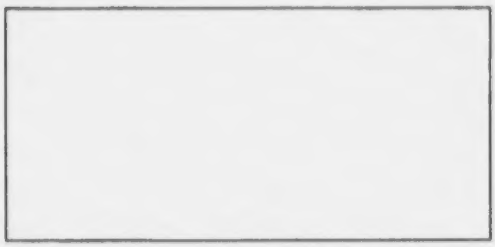

Так за роком рік минав.
Про свисток я й не гадав.
Аж як плащ я раз вдягав,
Мій свисток на землю впав.
Скоро я його підняв
І так знову засвистав,
Скільки сили я лиш мав.

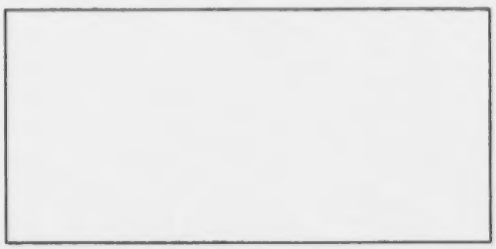

А мій син заверещав:
— Чи ти, тату, звар'ював?! —
Знову я свисток сховав,
І мені він десь пропав.
Може, син його забрав,
Щоб я більше не свистав.

— Де ж тепер той Ярослав? —
Я когось раз запитав.
— О, він мільйонером став,
Дві фабрики збудував,
Свистки людям продавав. —

Все це вам я розказав,
Щоби кожний пам'ятав,
Як свисток би купував,
Щоби добре оглядав,
Чи це «Мейд бай Ярослав».

Пан Тофель

В. Напиши коротку п'єсу про Ярослава. У п'єсі використай діялог, який подається у вірші. Зіграй п'єсу перед клясою.

Г. Напиши короткий вірш про Ярослава з точки зору його батьків або вчителів.

Ґ. Перекажи вірш своїми словами — прозою.

Вправа 9. Комікс

А. Прочитай комікс.

«Юнак. Журнал пластового юнацтва». Торонто, 1978, ч. 7–8, с. 18.

Б. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Яке добре діло дівчинка йде зробити?

_____

2. Кому дівчинка допомагає?

_____

BEST COPY AVAILABLE

3. Яка погода надворі?

_____

4. Що таке «дощовик»?

_____

5. Поясни, чому цей комікс смішний.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

В. Створи свій власний комікс на якунебудь тему.

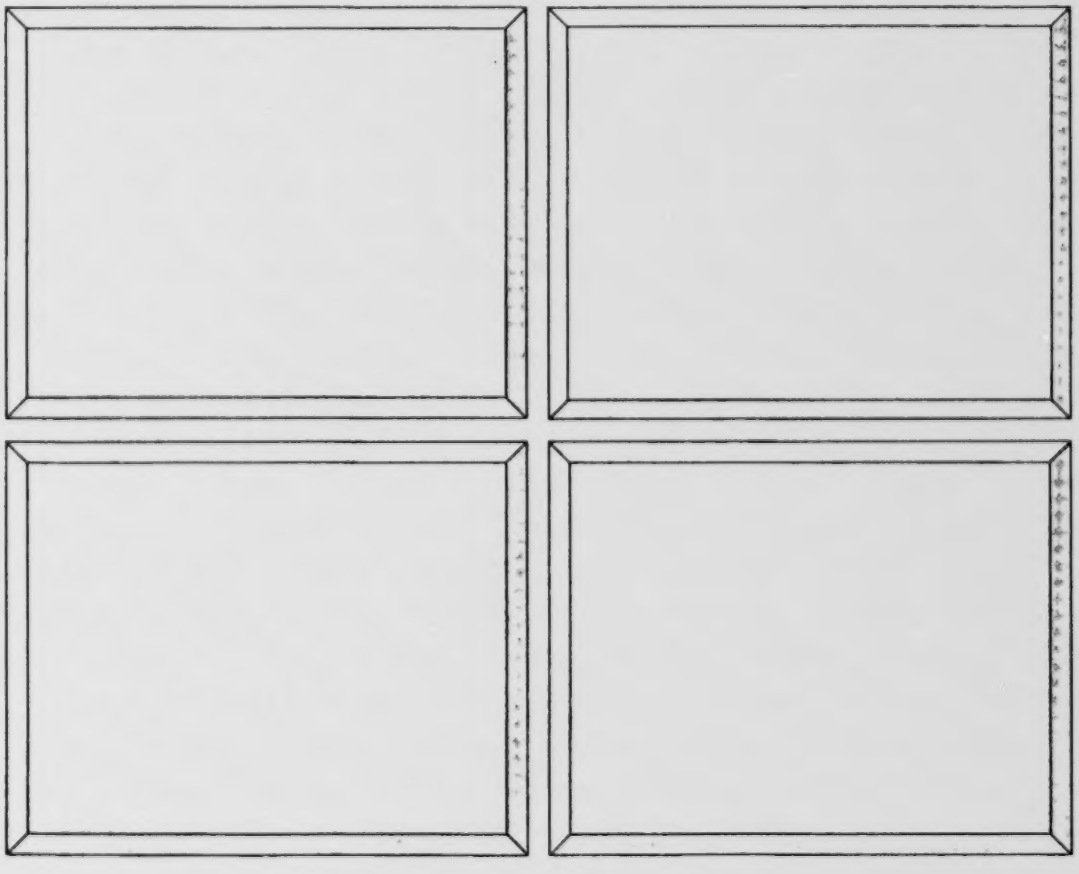

Вправа 10. Пожартуймо!

А. Прочитай жарт.

Здивувався

Мати: Знову сьогодні вчителька скаржилася на тебе.
Син: Як це можливо? Я ж зовсім не був сьогодні в школі!

Б. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Хто був здивований?

_____

2. Що означає слово «скаржитися»?

_____

3. Чому син думав, що вчителька не могла скаржитися на нього?

_____

_____

4. Чому цей жарт смішний?

_____

_____

В. Нарисуй ілюстрацію, яка підходить до цього жарту.

Г. Придумай і напиши чотири оригінальні жарти.

1

2

3

4

Ґ. Пригадай чотири жарти, які ти колись чув/чула, і напиши їх унизу.

Д. Уяви собі, що ти — професійний комедіянт і що ти виступаєш перед публікою. Стань перед клясою й розкажи жарти з частини «Г» або «Ґ» цікавим та смішним способом.

Вправа 11. Дієслова та приростки

Запам'ятай!

Приросток — це частина слова, яка стоїть перед коренем. Приросток надає слову нового значення або нового відтінку значення. Приросток також називається «префікс».

Наприклад: ходити (іти пішки)
***за**+ходити (увійти до середини)*
***від**+ходити (іти від чогось)*

А. Підкресли приросток у кожному дієслові. За допомогою словника наприкінці цього зошита знайди й запиши значення дієслів.

Дієслово	Значення
1. проходити	
2. переходити	
3. входити	
4. виходити	
5. приходити	
6. доходити	

Б. Упиши відповідні форми дієслів у подані нижче таблиці.

	Ходити	Відходити	Приходити
	Теперішній час		
я			
ти			
він	ходить		
вона			
воно			
ми			приходимо
ви			
вони		відходять	

BEST COPY AVAILABLE

	Ходити	Відходити	Приходити
	Минулий час		
я	ходив/ходила		
ти			приходив/приходила
він			
вона			
воно			
ми		відходили	
ви			
вони			

В. Склади речення з кожним дієсловом у теперішньому або минулому часі.

Наприклад: переходити *Дівчата* ***переходили*** *річку по мосту.*

АБО:

Дівчата ***переходять*** *річку по мосту.*

1. ходити

2. заходити

3. відходити

4. проходити

5. входити

6. виходити

7. приходити

8. доходити

9. сходити

_____

10. обходити

_____

11. підходити

_____

Г. Вибери дві форми дієслова «ходити» з частини «В» та проілюструй їхнє значення внизу.

Дієслово: _____ **Дієслово:** _____

Ґ. Прочитай уривок. Виділи кольоровим фльомайстром усі форми дієслова «їхати». Тоді обведи колом приросток і підкресли решту слова.
Наприклад: До нас приїхали гості з України.

— Борисе, розкажи нам, будь ласка, як ти їхав до школи сьогодні.

— Гаразд! Я виїхав з дому о 7-й годині ранку. Я переїхав два мости й заїхав до «МакДональдса». Незадовго над'їхав мій товариш Олег і ми разом смачно поснідали. Поки ми сиділи в «МакДональдсі», повз нас проїхав поліцистський автомобіль із сиреною. Ми довідалися пізніше, що якийсь підліток в'їхав автом у крамницю й наробив багато шкоди.

Після сніданку Олег поїхав додому, бо він раптом захворів, а я поїхав до школи. По дорозі я об'їхав ще дві автомобільні катастрофи та якось виїхав на правильну вулицю. За пару хвилин я приїхав до школи. Біля школи я спочатку виїхав на брівку та став заблизько до будинку й не міг відчинити двері авта. Тоді я з'їхав з брівки, від'їхав від стіни й нарешті виліз з авта.

— Дякую, Борисе! Я дивуюся, що ти вчасно приїхав на першу лекцію. Молодець!

Вправа 12. Плач та смуток

А. Прочитай «Прислів'я та приказки» у збірці текстів *І сміх, і плач* (с. 37).

Б. Вибери одне з прочитаних прислів'їв і напиши його над лініями внизу. Потім нарисуй комікс, щоб проілюструвати це прислів'я.

Прислів'я: _____

_____

В. Вибери одне прислів'я, яке має відношення до якоїсь події в твоєму житті. Напиши його над лініями внизу.

_____

_____

Г. Опиши подію, до якої вибране прислів'я має відношення.

_____

_____

_____

_____

Вправа 13. Листи співчуття

А. Прочитай статтю про листи співчуття, надруковану в журналі «Юнак» 1978 року.

У житті, напевно, не раз з'явиться потреба висловити слова співчуття з приводу смерти члена родини, знайомих або друзів.

Зустрінувшись на панахиді чи на похороні з родиною покійного, треба потиснути руку та сказати тихим голосом кілька слів, наприклад, «Мені дуже прикро» або «Моє глибоке співчуття». Ніхто в таких випадках не звертає особливої уваги на зміст. Твоя участь є важливішою, ніж твої слова.

Але, якщо треба висловити співчуття на письмі, двох-трьох слів не вистачить.

Ось кілька загальноприйнятих правил про те, як писати листи співчуття:

- Листи співчуття треба писати відразу після того, як дістали сумну звістку.
- Писати треба рукою (ніколи не друкуйте), адресуючи лист до особи, яку найкраще знаєте в родині.
- У листі намагайтесь оминати слово «смерть», замість нього пишіть «втрата», «відхід», «сумна подія».

А тепер кілька прикладів того, як можна написати такий лист.

Почнемо з найлегшого — листа до приятеля або приятельки.

Дорогий/Дорога _____!

Мені було надзвичайно прикро довідатись про відхід твого _____/твоєї _____. Дуже щиро співчуваю тобі й розумію твій сум і біль. Якщо я можу тобі чимось допомогти або якось полегшити твої важкі переживання, я завжди готовий/готова до цього.

Сердечно тебе обіймаю,

твоя _____.

Зрозуміло, що до добре знайомої старшої особи, наприклад, сусіда або вчителя, слід писати по-інакшому. Ось зразок такого листа:

BEST COPY AVAILABLE

Дорога пані _____!/Дорогий пане _____!

Дозвольте мені висловити моє співчуття з приводу Вашої великої втрати. Можу уявити собі, який це для Вас удар і як важко Ви й Ваша родина його переживаєте. Знайте, що разом із Вами сумують Ваші приятелі та знайомі, які хотіли б облегшити Ваше горе.

Міцно тисну Вашу руку/
Міцно Вас обіймаю,

Ваш/Ваша _____.

Наприкінці подаємо ще один лист зі словами співчуття, цього разу для того випадку, коли пишете до старшої й не дуже знайомої особи.

Вельмишановний пане _____/Вельмишановна пані _____!/Вельмишановне панство _____!

Дозвольте мені висловити своє глибоке співчуття з приводу такої сумної події у Вашій родині.

Важко в такі хвилини знайти відповідні слова, щоб висловити свої почуття. І так само важко знайти слова втіхи. Хай їх заступить моя молитва до Всевишнього, щоб мав Вас у Своїй особливій опіці й дав Вам сили пережити ці тяжкі хвилини.

З глибокою пошаною до Вас,

_____.

Зрозуміло, що завжди можна додати ще одне-два речення. Зокрема, якщо ви добре знали ту людину, що відійшла, можете написати щось гарне про неї. Наприклад, як її собі пригадуєте, чи про якісь спільно пережиті моменти.

Б. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Як автор радить звертатися до родини покійного на панахиді чи на похороні?

_____

_____

2. Які правила подає стаття стосовно писання листів співчуття?

- _____
- _____
- _____

3. Які приклади листів співчуття подані в статті?

- _____
- _____
- _____

4. Чи ти думаєш, що всі «загальноприйняті правила», подані в статті з 1978 року, залишилися відповідними й дотепер? Поясни свою відповідь.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5. Чи доводилося тобі колинебудь висловити співчуття з приводу чиєїсь смерти? Поясни свою відповідь.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Вправа 14. Сміх і радість

А. Прочитай «Золоті думки про сміх» у збірці текстів *І сміх, і плач* (с. 35–36).

Б. Вибери дві думки, які тобі найбільше сподобалися, і випиши їх над лініями внизу.

1. _____

_____

_____

_____

2. _____

_____

_____

_____

В. Прочитай «Прислів'я та приказки про сміх і радість» у збірці текстів *І сміх, і плач* (с. 34).

Г. Вибери одне прислів'я й випиши його над лініями внизу. Потім поясни своїми словами, що воно означає.

Прислів'я: _____

_____

Пояснення: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

40

Вправа 15. Знахідний відмінок

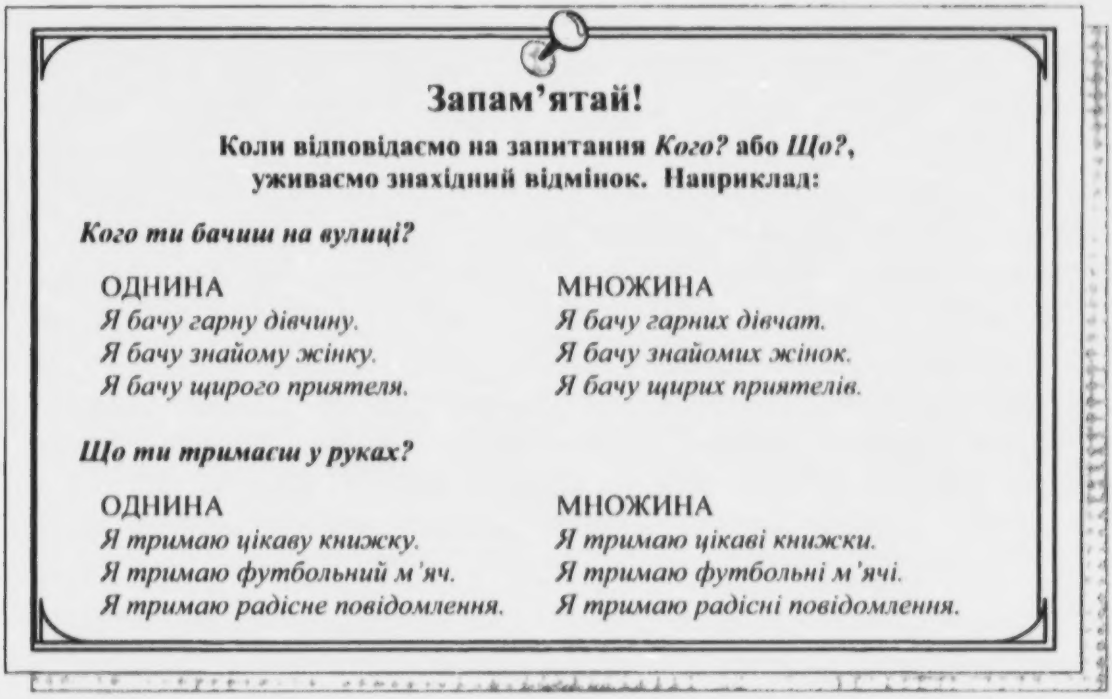

Запам'ятай!

Коли відповідаємо на запитання *Кого?* або *Що?*, уживаємо знахідний відмінок. Наприклад:

Кого ти бачиш на вулиці?

ОДНИНА	МНОЖИНА
Я бачу гарну дівчину.	*Я бачу гарних дівчат.*
Я бачу знайому жінку.	*Я бачу знайомих жінок.*
Я бачу щирого приятеля.	*Я бачу щирих приятелів.*

Що ти тримаєш у руках?

ОДНИНА	МНОЖИНА
Я тримаю цікаву книжку.	*Я тримаю цікаві книжки.*
Я тримаю футбольний м'яч.	*Я тримаю футбольні м'ячі.*
Я тримаю радісне повідомлення.	*Я тримаю радісні повідомлення.*

Напиши відповіді на запитання повними реченнями. Не забудь поставити слова в дужках у знахідному відмінку.

Наприклад: На що ти дивишся на телевізорі? (емоційна мелодрама)
Я дивлюся на емоційну мелодраму.

1. Кого ти зустрічаєш у газетній редакції? (відомий карикатурист)

_____

2. Що ти ненавидиш у твоїх іспитах? (тяжкі запитання)

_____

3. Кого ви бачите, коли входите до шкільної канцелярії? (сумні учні)

_____

4. Що потрібно твоїй клясній кімнаті? (новий годинник)

_____

5. Кого ви висміюєте у ваших карикатурах? (прикрі політики)

_____

6. Що родина посилає до газети після чиєїсь смерти? (посмертний некролог)

_____

7. Кого ти пам'ятаєш із середньої школи? (сором'язливі залицяльники)

_____

8. Що ти переходиш, коли йдеш до школи щоранку? (залізнична колія)

_____

9. Кого хлопці запросили на вечірку? (гарні дівчата)

_____

10. Що ви хочете відвідати під час подорожі на Україну? (західні області)

_____

11. Кого Христофор запросив на день народження? (добрі друзі)

_____

12. Що ти прочитав у сьогоднішній газеті? (цікава стаття)

_____

13. Кого поліцисти зупинили на дорозі? (розгублений батько)

_____

14. Що ви замовили в закусочній? (ванільне морозиво)

_____

15. Кого ви відвідали в Києві? (український президент)

_____

Вправа 16. Особові займенники

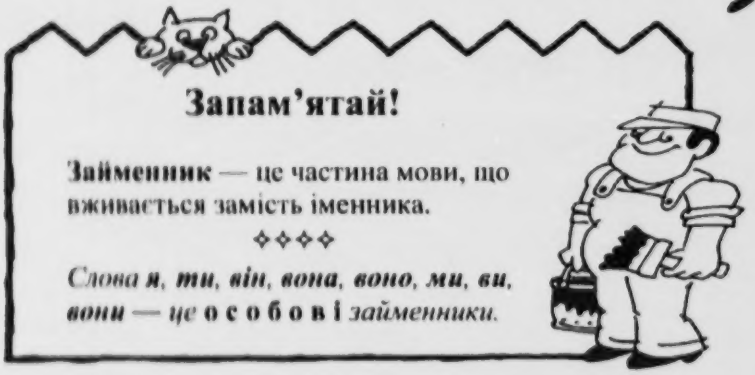

Запам'ятай!

Займенник — це частина мови, що вживається замість іменника.

✧✧✧✧

Слова ***я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони*** *— це* **о с о б о в і** *займенники.*

А. Перепиши речення, замінюючи підкреслені іменники відповідними особовими займенниками.

Наприклад: *Іван добре розмовляє по-українському.*
Він добре розмовляє по-українському.

1. Коли учні поїдуть на екскурсію до Драмгеллеру?

   _____

2. Хлопець купив собі нове спортове авто.

   _____

3. Узимку сонце світить, але не гріє.

   _____

4. Іван та Орися знають багато смішних жартів.

   _____

5. Чому секретарка викликала тебе до канцелярії?

   _____

6. Чи баба Параска відповіла тобі на твоє запитання?

   _____

7. Горе засмутило цю нещасну родину.

   _____

8. Чи президент дасть інтерв'ю цим репортерам?

   _____

9. Оленка сміялася, а Михась та Андрійко плакали.

_____

10. Лікар сказав дідові щодня ходити на прогулянку.

_____

Б. Прочитай уривок. Виділи кольоровим фльомайстром усі особові займенники в називному відмінку.

Цього липня я пляную поїхати на Україну. Усі кажуть, що вона дуже гарна й цікава. Родичі обіцяють, що вони повезуть мене в Карпати. Дядько Василь написав, що ми поїдемо на рибу. Він дуже любить рибалити, і я люблю рибалити також. Кузени хочуть, щоб ми поїхали на Чорне море, бо воно дуже тепле в липні.

Тато сказав мені:

— Ти дуже щасливий, сину, що маєш нагоду відвідати всіх наших родичів. Вони багато тобі покажуть і розкажуть про Україну. Я тішуся, що ти туди їдеш!

Я відповів татові:

— Ви з мамою також можете поїхати. Тітка Олена писала, що вона хоче побачити всю родину. Дід Остап має велику хату на селі й він може всіх нас примістити.

Мама сказала, що вона не може їхати цього року, бо не має відпустки, а тато не може їхати, бо він мусить скінчити направляти своє антикварне авто. Воно вже три місяці на нього чекає. Батьки погодилися, що вони поїдуть на Україну наступного року.

В. Придумай і напиши п'ять речень, уживаючи принаймні один особовий займенник у кожному реченні.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

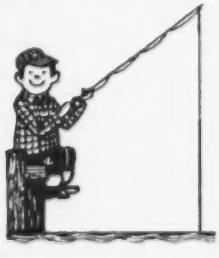

Вправа 17. Я → мене, ти → тебе...

А. Подивись і запам'ятай, як змінюються особові займенники в знахідному відмінку.

Називний відмінок (Хто? Що?)	Знахідний відмінок (Кого? Що?)	Приклади
я	мене́ (ме́не)	Тарас бачить мене́./Тарас говорить про ме́не.
ти	тебе́ (те́бе)	Тарас бачить тебе́./Тарас говорить про те́бе.
він	його́ (нього́)	Тарас бачить його́./Тарас говорить про нього́.
вона	її́ (не́ї)	Тарас бачить її́./Тарас говорить про не́ї.
воно	його́ (нього́)	Тарас бачить його́./Тарас говорить про нього́.
ми	нас	Тарас бачить нас./Тарас говорить про нас.
ви	вас	Тарас бачить вас./Тарас говорить про вас.
вони	їх (них)	Тарас бачить їх./Тарас говорить про них.

Б. Упиши в речення відповідний займенник у знахідному відмінку.

1. Учні дуже уважно _____ слухали, коли ви співали.
   ви
2. Ми бачили _____ вчора на опері.
   він
3. Не питай _____, бо я нічого не знаю.
   я
4. Діти знають, що батьки про _____ часто журяться.
   вони
5. Говори голосніше, бо люди не чують _____.
   ти
6. Рибалки любили море й шанували _____.
   воно
7. Вони, напевно, ніколи не чули про _____.
   ми
8. Люди завжди згадували _____ добрим словом.
   вона
9. Ми були в _____ вчора.
   він
10. Поклич _____ до столу, бо сніданок уже готовий.
    вони

BEST COPY AVAILABLE

11. _____ дуже цікавить історія України.
Я

12. М'яч упав біля авта, а потім покотився під _____.
воно

13. Тарас сумував за Іриною й часто думав про _____.
вона

14. Не дивіться на _____, бо він дуже сором'язливий.
він

15. Борисе, ми _____ давно вже не бачили.
ти

В. Обведи колом особові займенники в називному відмінку. Обведи прямокутником особові займенники в знахідному відмінку. Тоді з'єднай стрілкою кожний особовий займенник у називному відмінку з його відповідником у знахідному відмінку.

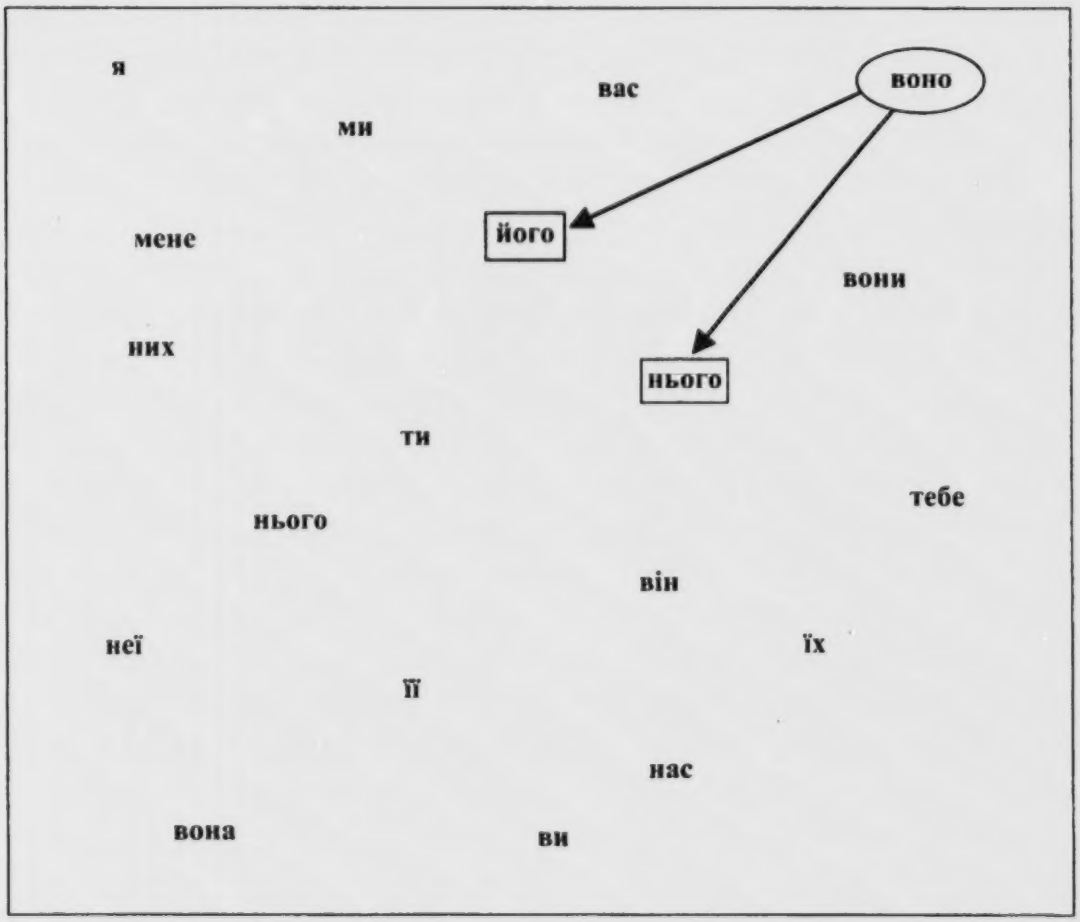

46

Вправа 18. Вказівні займенники

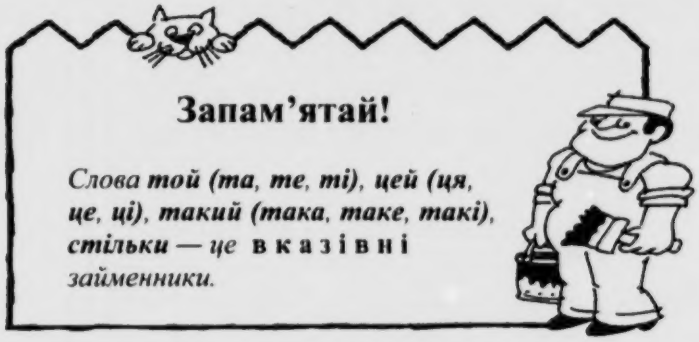

Запам'ятай!

Слова ***той (та, те, ті), цей (ця, це, ці), такий (така, таке, такі), стільки*** *— це* **вказівні** *займенники.*

А. Упиши в речення відповідні вказівні займенники.

Наприклад: Де ви купили ***ці*** або ***ті*** або ***такі*** *гарні квіти?*

1. Стефан слухає уважно, а _____ хлопець крутиться.
2. _____ сукні дуже гарні, але задорогі.
3. Я бачу, що _____ авто недавно було в автомобільній катастрофі.
4. Скажіть, будь ласка, коли відчиниться _____ крамниця?
5. Вибачте, але мені _____ їжа зовсім не подобається.
6. Дідусь купить мені _____ велосипед на день народження.
7. Скільки ніг у гадюки, _____ правди у брехуна.
8. Хто тобі подарував _____ смішне радіо?
9. Прочитай нам _____ некролог уголос.
10. Мені здається, що _____ спека нікому не подобається.

Б. Придумай і напиши п'ять речень, уживаючи принаймні один вказівний займенник у кожному реченні.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Вправа 19. Цей→цього, той→того...

А. Подивись і запам'ятай, як змінюються вказівні займенники в знахідному відмінку.

Називний відмінок (Хто? Що?)	Знахідний відмінок (Кого? Що?)	Приклади
цей	цей	Я бачив цей будинок.
	цього	Я бачив цього учня.
ця	цю	Я бачив цю книжку.
це	це	Я бачив це авто.
ці	ці	Я бачив ці книжки.
	цих	Я бачив цих учнів.
той	той	Я бачив той будинок.
	того	Я бачив того хлопця.
та	ту	Я бачив ту книжку.
те	те	Я бачив те авто.
ті	ті	Я бачив ті будинки.
	тих	Я бачив тих учнів.
такий	такий	Я бачив такий будинок.
	такого	Я бачив такого учня.
така	таку	Я бачив таку книжку.
таке	таке	Я бачив таке авто.
такі	такі	Я бачив такі книжки.
	таких	Я бачив таких учнів.
стільки	стільки	Я бачив стільки книжок.
	стількох	Я бачив стількох учнів.

Б. Підкресли в реченнях вказівні займенники. У дужках наприкінці кожного речення перепиши підкреслений займенник у називному відмінку.

Наприклад: Усі дівчата люблять того гарного хлопця. (той)

1. Подай мені ту нову склянку, будь ласка. (_____)
2. Я ніколи не чула про цих українських артистів. (_____)
3. Як ви переїхали через те широке озеро? (_____)
4. Ви, напевно, ніколи не зустрічали такого розумного політика. (_____)
5. Чи ти знаєш тих молодих учителів зі Львова? (_____)

BEST COPY AVAILABLE

6. Мені нічого не видно через цю завісу. (_____)
7. Усі дуже шанують того талановитого поета. (_____)
8. Хто тобі розповів таку цікаву таємницю? (_____)
9. Я тебе не пізнав після стількох років розлуки! (_____)
10. Ми бачили це авто в Миколиному гаражі. (_____)

В. Напиши над лініями правильну форму вказівного займенника.

1. Хто тобі читав про _____ славного героя?
   той
2. Я хотіла купити _____ книжку в Україні.
   та
3. Ми зустрінули _____ знайомих у ресторані.
   ці
4. Він хотів замовити собі _____ вечерю.
   така
5. Чому ви запросили _____ карикатуриста до себе?
   цей
6. Вони купили нам _____ гарний дім.
   цей
7. У зоопарку ми бачили _____ різних звірів!
   стільки
8. Вона любить учити _____ спокійних учнів.
   такі
9. Чи ти заграєш мені _____ нові пісні?
   ті
10. Де ти знайшов _____ цікавих людей?
    ці

Г. Перепиши словосполучення в називному відмінку.

Наприклад: цю сумну вістку — <u>ця сумна вістка</u>.

1. такого смішного блазня — _____
2. цю мокру піжаму — _____
3. тих українських письменників — _____
4. цих двомовних туристів — _____
5. того славного героя — _____

Вправа 20. Присвійні займенники

Запам'ятай!

Слова ***мій (моя, моє, мої), твій (твоя, твоє, твої), свій (своя, своє, свої), його, її, наш (наша, наше, наші), ваш (ваша, ваше, ваші), їхній (їхня, їхнє, їхні)*** *— це* **присвійні** *займенники.*

А. Допиши присвійні займенники.

Наприклад: Богдане, позич мені ***свої*** *окуляри на хвилинку.*

1. ***М***_____ мама — політик, а тато — поет.
2. Забери ***с***_____ речі зі столу, будь ласка.
3. Ларисі зовсім не подобаються ***й***_____ вуса.
4. Коли ***в***_____ батьки повернуться з України?
5. Директор уже добре знає ***ї***_____ прізвище.
6. ***Ї***_____ валізи пропали, коли вони їхали до Австралії.
7. Усі кажуть, що авта забруднюють ***н***_____ повітря.
8. Ми добре розуміємо ***т***_____ горе.
9. ***Н***_____ комп'ютер дуже старий і повільний.
10. Скільки років мають ***ї***_____ діти?
11. Що ***н***_____ учні співатимуть на концерті?
12. Учора зіпсувався ***м***_____ телевізор, а сьогодні — годинник.
13. ***Ї***_____ собака забагато гавкає вночі.
14. Напишіть статтю, щоб усі знали про ***в***_____ тяжке життя.
15. Ця оркестра має ***с***_____ власний компакт-диск.
16. Чому ***в***_____ ніс такий червоний?

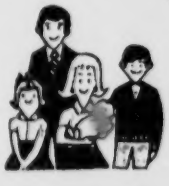

17. Кожній мамі мила *с*_____ дитина.

18. Чи хтось украв *т*_____ мобільний телефон?

19. Скільки коштувала *ї*_____ подорож до Атен?

20. Марку, чому *т*_____ сестра так голосно плакала вчора?

Б. Подивись і запам'ятай, як творяться присвійні займенники.

Я		Ти		Він	Вона	Воно	Ми	Ви	Вони
мій	свій*	твій	свій	його	її	його	наш	ваш	їхній
моя	своя	твоя	своя				наша	ваша	їхня
моє	своє	твоє	своє				наше	ваше	їхнє
мої	свої	твої	свої				наші	ваші	їхні

*Присвійний займенник **с в і й** може відноситися до всіх осіб.

В. Упиши в речення відповідні присвійні займенники, узгоджуючи їх з іменниками.

1. Це _____ велосипед!
   я

2. Чому _____ оцінки такі низькі?
   вони

3. Чи то _____ дівчина?
   він

4. Коли приїдуть _____ кузени?
   ми

5. _____ мама гарно співає.
   Ти

6. Це _____ авто, а не Богданове!
   ви

7. Сховай _____ свідоцтво в шухляду.
   ти

8. Учитель забрав _____ компакт-диски.
   я

9. Шевченко писав _____ вірші у в'язниці.
   він

10. _____ вечеря скоро буде готова.
    Ми

11. Прочитай мені _____ лист, будь ласка.
    вони

12. Ходіть, я покажу вам _____ нове авто.
    я

13. _____ перо погано пише.
Ти

14. Я довідалася, де живе _____ брат.
вона

15. У котрому ряду стоїть _____ парта?
він

16. _____ син — чудовий спортовець!
Ви

17. Чи то _____ сестра, чи мама?
вони

18. Ми любимо сонце, але _____ промені дуже шкідливі.
воно

19. _____ морозиво вже розтопилося.
Ми

20. Мамо, Максим показав мені _____ язик!
він

Г. Придумай і напиши п'ять запитань, уживаючи принаймні один присвійний займенник у кожному запитанні.

1. _____?
2. _____?
3. _____?
4. _____?
5. _____?

Вправа 21. Мій→мого, твій→твого...

А. Подивись і запам'ятай, як змінюються присвійні займенники в знахідному відмінку.

Називний відмінок	Знахідний відмінок	Приклади
мій/моя/моє/мої	мій–мого/мою/моє/мої–моїх	
твій/твоя/твоє/твої	твій–твого/твою/твоє/твої–твоїх	Я бачу <u>твій</u> дім.
свій/своя/своє/свої	свій–свого/свою/своє/свої–своїх	Я бачу <u>твого</u> брата.
його	його	Я бачу <u>твою</u> бабуню.
її	її	Я бачу <u>твоє</u> поле.
наш/наша/наше/наші	наш–нашого/нашу/наше/наші–наших	Я бачу <u>твої</u> руки.
ваш/ваша/ваше/ваші	ваш–вашого/вашу/ваше/ваші–ваших	Я бачу <u>твоїх</u> батьків.
їхній/їхня/їхнє/їхні	їхній–їхнього/їхню/їхнє/їхні–їхніх	

Б. Придумай і напиши п'ять розповідних речень. У кожному реченні вживай інший присвійний займенник у знахідному відмінку.

1. _____.
2. _____.
3. _____.
4. _____.
5. _____.

В. Придумай і напиши п'ять питальних речень. У кожному реченні вживай інший присвійний займенник у знахідному відмінку.

1. _____?
2. _____?
3. _____?
4. _____?
5. _____?

BEST COPY AVAILABLE

Вправа 22. Особовий, вказівний чи присвійний?

Поруч кожного займенника у знахідному відмінку познач літерою, до якої групи він належить — особової (О), вказівної (В) чи присвійної (П). Потім перепиши кожний займенник у називному відмінку. Сторінки 37, 40 і 45 допоможуть тобі виконати цю вправу.

Займенник у знахідному відмінку	Група	Займенник у називному відмінку
Наприклад: такого	В	*такий*
1. цей		
2. їх		
3. своє		
4. неї		
5. наші		
6. твою		
7. її	*або*	*або*
8. те		
9. мого		
10. стількох		
11. його	*або*	*або* *або*
12. цих		
13. той		
14. нього		*або*
15. таку		
16. їхню		
17. моїх		
18. ці		
19. них		
20. їхніх		

Вправа 23. Знайдислово

А. Знайди слова у «Знайдислові». Слова написані по горизонталі, по вертикалі, по діягоналі й задом наперед.

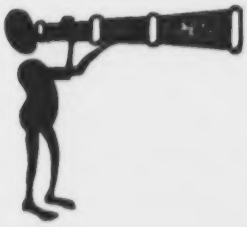

з н в е с е л о г з а л и ц я л ь н и к
а я с м у т о к м а и б в н а г о д а ч
з н ч я м в б н к т и т и д о х е р е п
н н х ш н ч о п а в р в з с ч ф и д с о
а а е м о д і в г а с к і м о к ш л с ж
в в й к г в у д т п а ф ч н а з ь л с е
а и я о ф т й а і й л ь д т с о ь х в р
т ж р л р х з в ь с к д у г з а ф ч к т
и е ч а р ч ч ь о с а р й и м о н і я в
п р ж в ч у н ц б м а т р и м о н і я а
л е ц и т а т а л і г а и к о р к и р п
а п ц т с й л и а х ф с в р а д і с т ь
ч д я л г о п т с п я с и т а в і н г б
в и с м і ю в а т и г о л о р к е н с ш
а ґ е н ц і я л ь ф н д а е ж у д й а б

агенція
байдуже
висміювати
відоме
втрата
гніватися
горе
жартувати
зазнавати
залицяльник
карикатура
комікс
матримонія
нагода
некролог
область
переживання
переходити
плач
погляд
пожертва
прикро
радість
сатира
сльози
сміх
смуток
співчуття
сумно
цитата

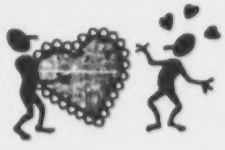

Б. Вибери зі «Знайдислова» 15 слів та впиши їх у подану нижче таблицю. Поясни значення кожного слова або подай його синонім.

Слово	Значення/Синонім
Наприклад: весело	*радісно; безтурботно*
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	

Вправа 24. Некролог

А. Прочитай некролог.

Ділимося сумною звісткою, що в понеділок, 7-го липня 1999 року, після важкої недуги відійшов у вічність

БЛАЖЕННОЇ ПАМ'ЯТИ
ДОКТОР НЕСТОР БОЛЮЧИЙ

Народився в селі Бельзі на Тернопільщині 15-го травня 1909 року.

Панахида відбудеться в похоронній установі «Вічність» 9-го липня о 7-й годині вечора.

Похоронна відправа відбудеться в церкві св. Кирила 10-го липня о 10-й годині ранку, а похорон покійного відбудеться на українському цвинтарі Всіх Святих у Лембургу біля Плейн-Лейку.

У глибокому смутку залишилися: дружина Марія, дочка Маруся з чоловіком Іваном Мудрим, син Гнат із дружиною Єлисаветою, внуки Тарас і Роберт Мудрі та Леся й Павло Болючі, сестра Марійка Богуславська, сестрінки Марина й Мері, а також ближча й дальня родина в Канаді, Аргентині та Україні.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родина прохає складати пожертви в пам'ять покійного на:

Товариство Червоного Хреста
12579 – 95 вулиця
Едмонтон, Альберта T5B 1X4

Б. Напиши відповіді на запитання повними реченнями.

1. Хто помер?

_____

2. Коли він помер?

_____

3. З якої причини він помер?

_____

4. Яка була професія покійного?

_____

5. Скільки років прожив покійний?

_____

6. Де народився покійний?

_____

7. Де відбулася панахида, похоронна відправа й похорон?

_____

_____

8. Скільки внуків мав покійний?

_____

9. Як родина прохає вшанувати пам'ять покійного?

_____

10. Який вислів уживають у некролозі замість слова «помер»?

_____

В. Нарисуй родинне дерево покійного. Зазнач споріднення.

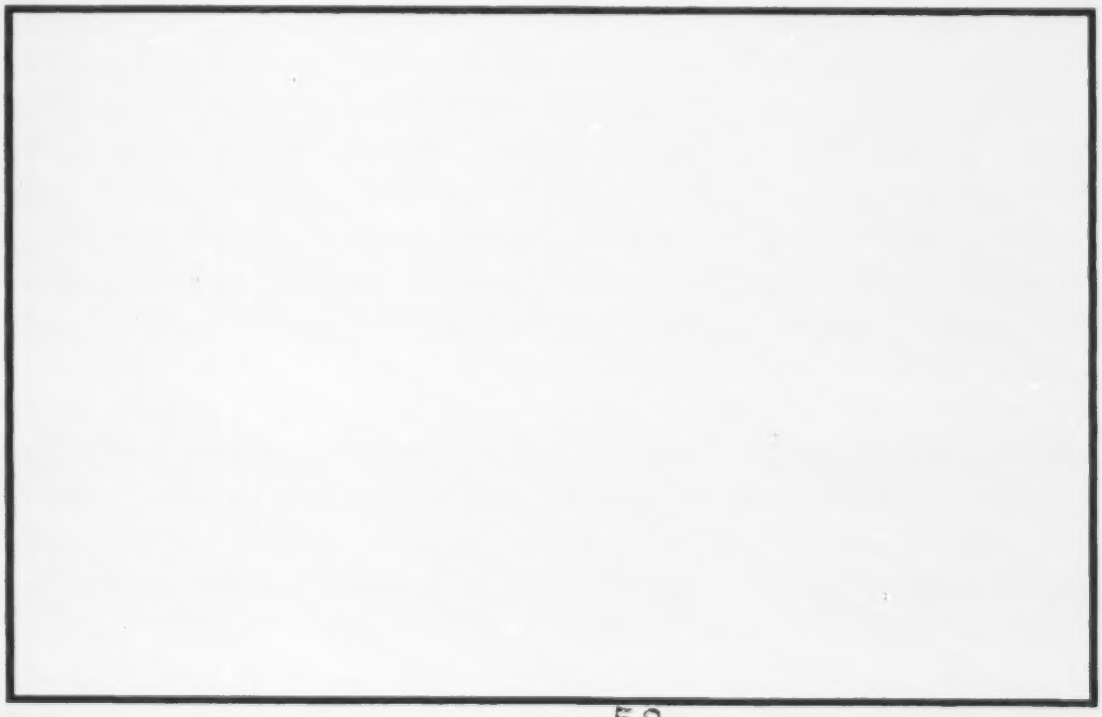

Г. Напиши лист співчуття до якогонебудь члена родини покійного.

Ґ. Прочитай статтю про похорон Антона Глинки у збірці текстів *І сміх, і плач* (с. 43–44). Уживаючи цю статтю як зразок, придумай і напиши коротку статтю про похорон доктора Нестора Болючого.

Вправа 25. Підбери значення

Прочитай слово в першому стовпчику. Знайди його значення в другому стовпчику. Напиши літеру, під якою знаходиться значення, над лінією біля слова.

1.	___г___	*бухгальтер*	а) який заслуговує великої поваги
2.	_____	вельмишановний	б) точний уривок з якогонебудь тексту
3.	_____	сердитися	в) маючи почуття кохання, виявляти знаки уваги
4.	_____	залицятися	г) чуйне ставлення до чийогось горя
5.	_____	мильна опера	*г) той, хто рахує гроші*
6.	_____	область	д) без старання; неуважно; якнебудь
7.	_____	радість	е) гніватися
8.	_____	погляд	є) почуття задоволення чи втіхи
9.	_____	безрадісний	ж) церковна служба за померлим
10.	_____	співчуття	з) той, що розірвав шлюб
11.	_____	сатира	и) установа, що допомагає в чомунебудь
12.	_____	некролог	і) висміювання хиб у літературному творі
13.	_____	відомий	ї) печаль, смуток
14.	_____	горе	й) територіяльна одиниця в Україні
15.	_____	карикатура	к) шлюбний
16.	_____	пожертва	л) малюнок, що зображує когонебудь у смішному вигляді
17.	_____	цитата	м) якого знає багато людей
18.	_____	панахида	н) бланк для записування інформації
19.	_____	прикро	о) грошевий подарунок на користь якоїсь особи чи установи
20.	_____	покійний	п) оголошення про чиюсь смерть
21.	_____	недбало	р) сумний, невеселий
22.	_____	матримоніяльний	с) неприємно
23.	_____	розлучений	т) повідомлення про щонебудь
24.	_____	оголошення	у) мелодрама
25.	_____	агенція	ф) який помер
26.	_____	анкета	х) думка

Вправа 26. Підготовлення до мильної опери-мелодрами

А. Вибери одну мильну оперу, яку зараз показують на телебаченні, і запиши кілька хвилин на відеоплівку. Тоді вилучи звук і напиши новий діялог для акторів.

Б. Подивись на подані нижче кінцеві титри з українського кінофільму. Вибери й випиши ті терміни, які описують функції кінофахівців у твоєму відео з частини «А». Поясни, які обов'язки має кожна особа. Якщо можливо, нарисуй символи, що репрезентують зазначені функції.

Наприклад:

Функції	Обов'язки	Символи
режисер або *продюсер*	*здійснює постановку кінофільма*	або

титри	credits
кіносценарист	script writer
художник-постановник	production manager
кінорежисер	director
кінооператор	cameraman
звукооператор	sound engineer
фотограф	photographer
дизайнер костюмів/модельєр	costume designer
гример	make-up artist
мультиплікатор	cartoon animator
композитор	composer
редактор	editor
музичний керівник	musical director
кіноактор	movie actor
монтажер	montage specialist, film editor
асистент	assistant (to any position)
технічний директор	technical director
фінансовий директор	financial director
бухгальтер	accountant
бутафор	properties person
костюмер	costumer/dresser
кіностудія	movie studio
кінодраматург	playwright
кінознімання	shooting a film
співпродюсер	co-producer

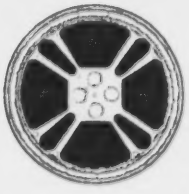

62

Функції	Обов'язки	Символи

BEST COPY AVAILABLE

Вправа 27. Кросворд

Розв'яжи кросворд.

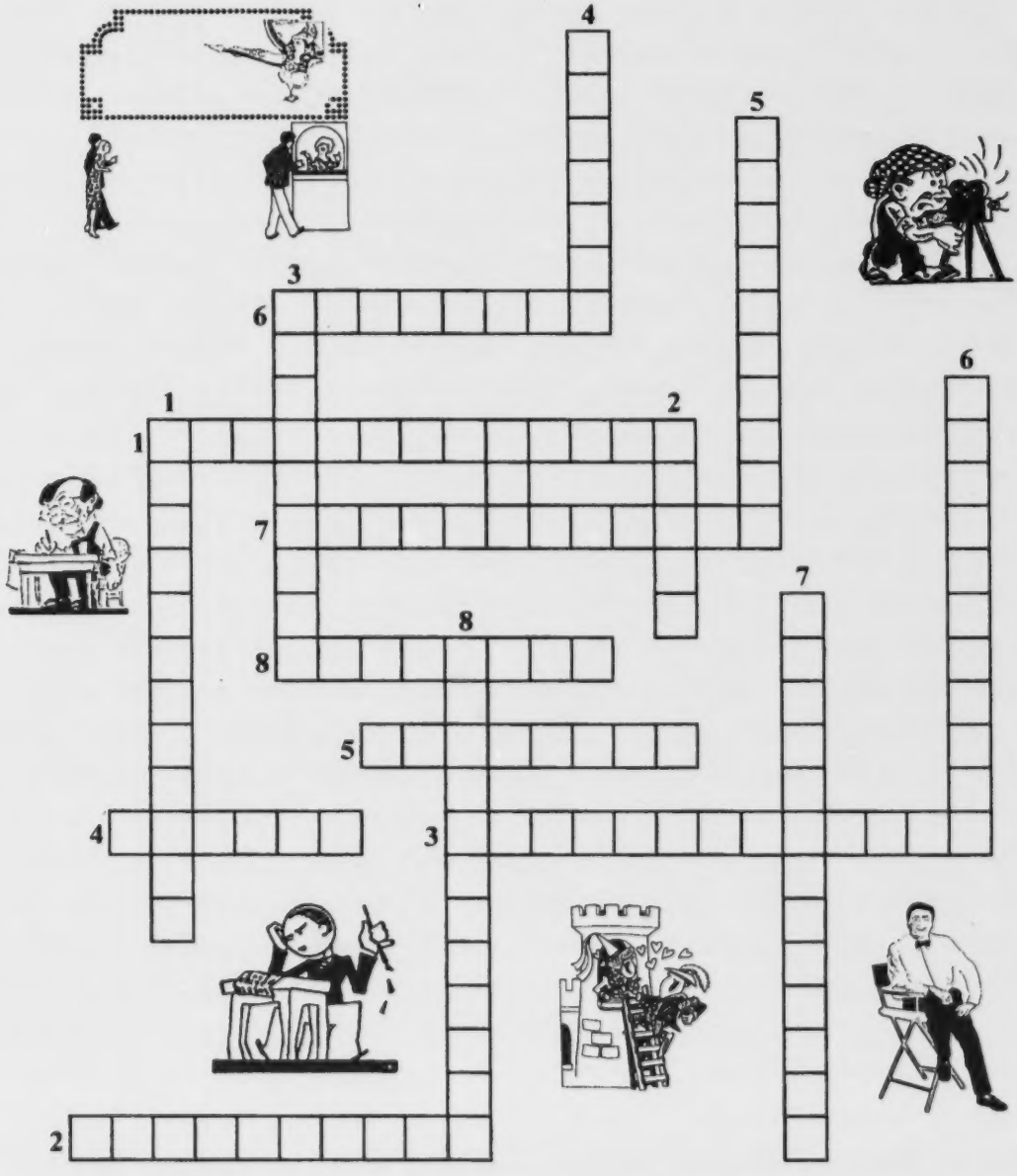

64

По горизонталі		По вертикалі	
1	автор кіносценарію	1	літературний твір, на основі якого створюється кінофільм
2	підприємство, що створює кінофільми	2	перелік акторів та інших фахівців, що брали участь у виготовленні фільму
3	спеціяліст із звукозапису	3	виконавець ролі в кінофільмі
4	особа, яка підфарбовує обличчя, волосся й т. п. акторів	4	особа, яка відповідає за бутафорію
5	фахівець, який добирає та з'єднує окремі частини фільму	5	автор музичних творів
6	працівник, який підготовляє костюми для кінознімання	6	постановник кінофільму; продюсер
7	фахівець, який знімає кінофільм	7	письменник, який створює драматичні твори
8	особа, яка редагує сценарій фільму	8	записування кінофільму на кіноплівку

BEST COPY AVAILABLE

Вправа 28. Мильна опера

У групах із 4–5 осіб створіть кіносценарій для мильної опери. Програма повинна включати елементи сміху та плачу, а також реклями й відповідні титри. Також приготуйте відповідну бутафорію й костюми. Коли все буде готове, запишіть свою мильну оперу на відеоплівку та продемонструйте її у клясі.

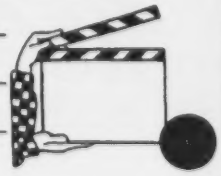

Словник

агенція *(іменник)* — установа, яка забезпечує якінебудь послуги або виконує певні завдання.

Галина замовила квиток на літак через подорожню ***агенцію***.

(агент)

байдуже *(прислівник)* — незацікавлено; апатично; без цікавости.

Оленка ***байдуже*** виконувала домашні завдання та отримувала погані оцінки.

(байдужий, -а, -е, -і; байдужість; байдужіти)

байдужий, -а, -е, -і *(прикметник)* — незацікавлений; апатичний; млявий.

Важкохвора людина часто робиться ***байдужою*** до грошей.

(байдужіти; байдуже; байдужість)

вельмишановний, -а, -е, -і *(прикметник)* — гідний великої поваги (форма ввічливого звертання до когось).

Марків лист до директора школи починався словами «***Вельмишановний*** пане Чорний!».

веселий, -а, -е, -і *(прикметник)* — радісний.

Микола був дуже ***веселий***, коли тато купив йому новий самокат.

(веселити(ся); веселість; весело)

висміювати *(дієслово)* — брати на сміх; виставляти когонебудь або щонебудь у смішному вигляді.

Художники часто ***висміюють*** політиків у своїх карикатурах.

(висміяний, -а, -е, -і; висміювання)

виходити *(дієслово)* — іти звідкинебудь назовні, за межі чогось.

Діти, вам невільно ***виходити*** з кляси аж поки не задзвонить дзвінок!

(вийти; вихід)

відомий, -а, -е, -і *(прикметник)* — якого знає багато людей; знаменитий; славетний.

Тарас Шевченко — ***відомий*** український поет.

(відомо; відомості)

BEST COPY AVAILABLE

відходити *(дієслово)* — віддалятися; відступати; іти від чогось.
Хлопчик ***відійшов*** від мами й заблудився.
(відійти; відхід)

втрата *(іменник)* — чиянебудь смерть, яка є болючою для когось; щонебудь загублене, вкрадене, розбите й т. п.
Смерть бабуні була болючою ***втратою*** для всієї родини.
(втратити; втрачений, -а, -е, -і; втрачено)

входити *(дієслово)* — іти в середину чогонебудь.
До ресторану не дозволяють ***входити*** без взуття.
(ввійти; вхід)

гнівати(ся) *(дієслово)* — сердити(ся).
Я сказала подрузі неправду й тепер вона ***гнівається*** на мене.
(гнів; гнівливий, -а, -е, -і; гнівно)

горе *(іменник)* — печаль; смуток; душевні переживання.
Родина покійного залишилася в безмовному ***горі***.
(горювати)

доходити *(дієслово)* — ідучи в певному напрямку, досягати якогонебудь місця.
Потелефонуй мені, коли будеш ***доходити*** до мого будинку, і я вийду надвір.

зазнавати *(дієслово)* — переживати щонебудь; пізнавати на власному досвіді; зустрічатися з чимось.
Кожна людина ***зазнає*** і радість, і горе в житті.
(зазнаний, -а, -е, -і)

залицяльник *(іменник)* — той, хто виявляє знаки уваги до когонебудь із почуттям симпатії або кохання.

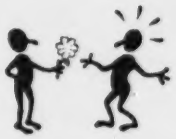

В Одарки було багато ***залицяльників***, але вона вірно кохала свого Сергія.
(залицяння; залицятися)

карикатура *(іменник)* — малюнок, який зображує події, людей або речі в навмисне смішному, спотвореному вигляді.

Учитель пізнав свою ***карикатуру*** на дошці, але вирішив нічого не казати.
(карикатурист; карикатурний, -а, -е, -і; карикатурно)

карикатурист *(іменник)* — художник, який рисує карикатури.

Карикатуристи часто використовують політиків у своїх карикатурах.

(карикатура; карикатурний, -а, -е, -і; карикатурно)

комікс *(іменник)* — серія смішних жартівливих рисунків із підписами.

Малі хлопці дуже люблять читати ***комікси*** про «Супермена».

матримоніяльний, -а, -е, -і *(прикметник)* — пов'язаний з одруженням; шлюбний.

Гриць прочитав ***матримоніяльне*** оголошення й вирішив відповісти на нього.

мелодрама *(іменник)* — жанр фільму з перебільшеними драматичними ефектами.

Він чудово виконує свою ролю в цій ***мелодрамі***.

(мелодраматизм; мелодраматичний, -а, -е, -і; мелодраматичність)

нагода *(іменник)* — добрі обставини для здійснення чогонебудь.

Ми не мали ***нагоди*** вас відвідати, бо були дуже зайняті.

некролог *(іменник)* — повідомлення про чиюсь смерть.

У збірці текстів *І сміх, і плач* передруковано ***некролог*** Антона Глинки.

(некрологічний, -а, -е, -і)

область *(іменник)* — територіяльна одиниця в Україні, подібна до провінції.

Моя тітка живе у Львівській ***області***, а бабуня в Тернопільській.

(обласний, -а, -е, -і)

обходити *(дієслово)* — іти, рухатися навколо когонебудь або чогонебудь.

Завжди треба ***обходити*** навколо авта, перед тим як сідати в нього.

(обхід; обхідник)

переживання *(іменник)* — уболівання; хвилювання; неспокій.

Василь розумів ***переживання*** батьків і старався якнайкраще вчитися.

(переживати)

переходити *(дієслово)* — іти через щось; переправлятися через щось на другий бік чогонебудь; перетинати.

Не забудь подивитися направо й наліво перед тим як ***переходити*** вулицю.

(перехід; перехідний, -а, -е, -і)

погляд *(іменник)* — гадка, думка, опінія.
На мій ***погляд***, ця сатира не дуже вдала.

пожертва *(іменник)* — дарунок у вигляді грошей або якихнебудь предметів на користь якоїсь особи чи установи.
Родина покійного просила, щоб присутні на похороні д-ра Болючого складали ***пожертву*** на Товариство Червоного Хреста.
(пожертвувати; пожертвування)

прикрий, -а, -е, -і *(прикметник)* — неприємний; який викликає негативні емоції.
Тато вголос прочитав ***прикрий*** лист від директора школи.
(прикрість; прикро; прикрощі)

приходити *(дієслово)* — прибувати кудинебудь чи до когось пішки; ідучи, з'являтися десь чи в когось.
Колись до нас часто ***приходили*** гості.
(прихід; прихожий, -а, -е, -і)

проходити *(дієслово)* — ідучи, минати когонебудь або щонебудь.
Я щодня ***проходжу*** повз твій дім, але ніколи не бачу тебе на подвір'ї.
(прохід; прохожий, -а, -е, -і)

радість *(іменник)* — почуття задоволення; втіха; приємність.
Добре здоров'я — це велика ***радість***.
(радий, -а, -е, -і; радісний, -а, -е, -і; радісно; радіти)

сатира *(іменник)* — спосіб висміювання хиб чи негативних явищ.
Марк Твейн часто використовував ***сатиру*** у своїх творах.
(сатирик; сатиричний, -а, -е, -і; сатирично)

скаржитися *(дієслово)* — висловлювати незадоволення чимнебудь; нарікати на щонебудь — неприємності, біль, горе й т. п.
Оксана часто ***скаржилася*** на своє здоров'я.
(скарга; скаржливий, -а, -е, -і; скаржливо; скаржник; скаржниця; скаржно)

сльози *(іменник)* — прозора солона рідина, яка випливає з очей при болі або сильних душевних переживаннях.
Віктор поглянув на своє побите авто і в нього потекли ***сльози*** з очей.
(слізливий, -а, -е, -і; слізливо)

70

співчуття *(іменник)* — чуйне ставлення до чийогонебудь горя.

На похороні треба привітатися з родиною й висловити свої ***співчуття***.
(співчутливий, -а, -е, -і; співчутливість; співчутливо)

сумний, -а, -е, -і *(прикметник)* — безрадісний; невеселий.

Чому ти така ***сумна*** сьогодні, Даріє?
(сумно; сумувати)

сходити *(дієслово)* — ідучи, спускатися кудинебудь.

По сходах треба ***сходити*** вниз повільно та обережно.
(схід; сходи)

цитата *(іменник)* — точний, дослівний уривок з якогонебудь тексту.

Професор прочитав студентам ***цитату*** з Акту проголошення незалежности України.
(цитатний, -а, -е, -і; цитований, -а, -е, -і; цитувати)

Особистий список нових слів

72

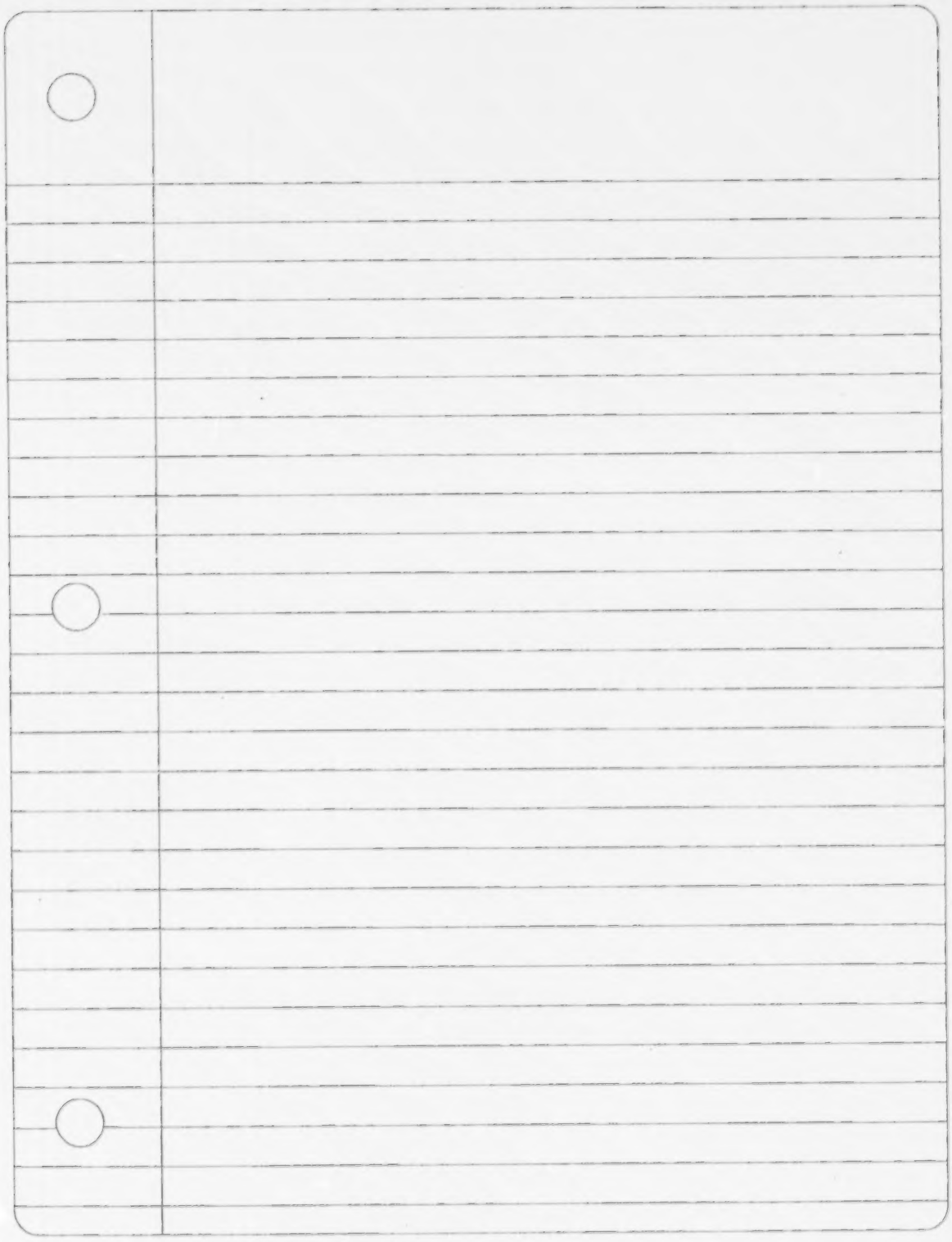

НАД УЧНІВСЬКИМ ЗОШИТОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту	ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
Зміни та доповнення	КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
Члени Комітету перегляду матеріялів з української мови для нижчих середніх кляс	КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ ОДАРКА ГІНДА ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ ЛЮБА ІЩЕНКО ІГОР КРИС ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ КСЕНЯ ФЕДИНА ГАЛИНА ЦАР
Мовний консультант і редактор	ЯР СЛАВУТИЧ
Керівник видання	ГАЛИНА ЦАР
Художньо-технічне оформлення	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА ГАЛИНА ЦАР
Обкладинка	СОНЯ БУРАК-БЕРНАРД ШЕЙН ЧЕН
Коректори	ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО ГАЛИНА ЦАР
Комп'ютерний набір	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА ІРИНА СИМЧИШИН-СТРУК

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту	ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
Програмний укладач	БОГДАН БОРУЩАК
Координатор експерименту	БОГДАН БОРУЩАК
Учителі-учасники експерименту	БОГДАН БОРУЩАК КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ ОДАРКА ВОЗНЯК ОДАРКА ГІНДА ВІРА ЛИТВИН СЕМЕН СЕНЧИШИН
Коректор	ГАЛИНА ЦАР
Комп'ютерний набір	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

74

THIS STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team	JOHN SOKOLOWSKI
Revisions	XENIA SKRYPNYK BUBEL
Ukrainian Language Arts Junior High School Review Committee	XENIA SKRYPNYK BUBEL AUDREY GINDA TERRY DWORNYCKI LUBA ISHENKO IHOR KRYS TARAS PODILSKY JOHN SOKOLOWSKI KSENIA FEDYNA HELEN CZAR
Language Consultant and Editor	YAR SLAVUTYCH
Production Manager	HELEN CZAR
Production Design	VICTORIA ZUKIWSKY HELEN CZAR
Cover Design	SONYA BURAK-BERNARD SHANE CHEN
Copyeditors	TATIANA NAZARENKO HELEN CZAR
Inputters	VICTORIA ZUKIWSKY IRENA SIMČIŠIN-STRUK

PILOT EDITION

Project Manager	JOHN SOKOLOWSKI
Program Developer	BOHDAN BORUSZCZAK
Piloting Coordinator	BOHDAN BORUSZCZAK
Piloting Teachers	BOHDAN BORUSZCZAK XENIA SKRYPNYK BUBEL ODARKA WOZNIAK AUDREY GINDA VERA LYTWYN SIMON SENCHYSHYN
Copyeditor	HELEN CZAR
Inputter	VICTORIA ZUKIWSKY

Учнівські зошити в цій серії:

Два шляхи
І сміх, і плач
Уяви собі...
Цікаве

Student Activity Books in This Series:

Two Paths
Laughter and Tears
Just Imagine...
It's Interesting

Учнівські зошити в серії *Колаж 3* складаються з чотирьох збірок вправ, які тематично підходять до однойменних читанок у серії.

Зошити вміщають різноманітні вправи, що змістом та оформленням ураховують зацікавлення сучасних підлітків.

Вони розраховані на дві категорії учнів, а саме:
а) на україномовних підлітків, які живуть поза Україною,
б) на підлітків, які вивчають українську як другу мову, і які пройшли відповідне приготовлення (приблизно 1 700 годин формального навчання української мови).

Працюючи з зошитами в серії *Колаж 3*, учні набуватимуть практичного знання української мови та збагачуватимуть свій запас слів і, таким чином, будуть краще приготовані писати й розмовляти українською мовою.

BEST COPY AVAILABLE

ISBN 0-7785-1370-X

Alberta LEARNING

FL

І СМІХ, І ПЛАЧ

ВІДПОВІДІ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА

Laughter and Tears

Answer Key to Student Activity Book

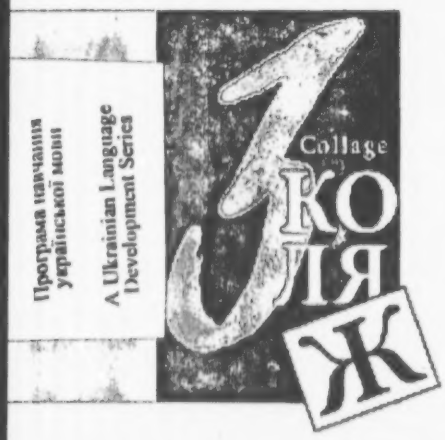

Уклали
Б. БОРУЩАК
В. КОРЕЦЬ
Д. ПОРОХІВНИК
Г. ЯРЕМКО

PU0275'70

©2002 the Crown in Right of Alberta, as represented
by the Minister of Learning, Alberta Learning,
11160 Jasper Avenue, Edmonton, Alberta, Canada T5K 0L2

All rights reserved.

The primary intended audience for this publication is:

Administrators	
Counsellors	
General Audience	
Parent School Councils	
Parents	
Students	
Teachers	√

Головними користувачами цього видання будуть:

Адміністратори	
Радники	
Загальна публіка	
Шкільні батьківські ради	
Батьки	
Учні	
Учителі	√

Pilot edition published 1988.
Printed in Canada.

Alberta Learning
Learning and Teaching Resources Branch
11160 Jasper Avenue
Edmonton, AB Canada T5K 0L2
Phone: (780) 427–2984; Fax: (780) 422–0576
Internet: http://ednet.edc.gov.ab.ca

Alberta Learning Cataloguing in Publication Data

Alberta. Alberta Learning. Learning and Teaching Resources Branch.
I smikh, i plach : vidpovidi do uchnivs'koho zoshyta = Laughter and tears : answer key to student activity book / compiled by Bohdan Boruszczak … [et al.].

ISBN 0-7785-1372-6

1. Ukrainian language – Study and teaching – Alberta. 2. Language and languages – Study and teaching – Alberta – Bilingual method. I. Boruszczak, Bohdan. II. Title. III. Title: Laughter and tears: answer key to student activity book. IV. Series: Collage: a Ukrainian language development series.

PG3811.A333 2002 491.79

Вправа 1. Мозкова атака

Індивідуальна або групова робота.

Можливі відповіді:

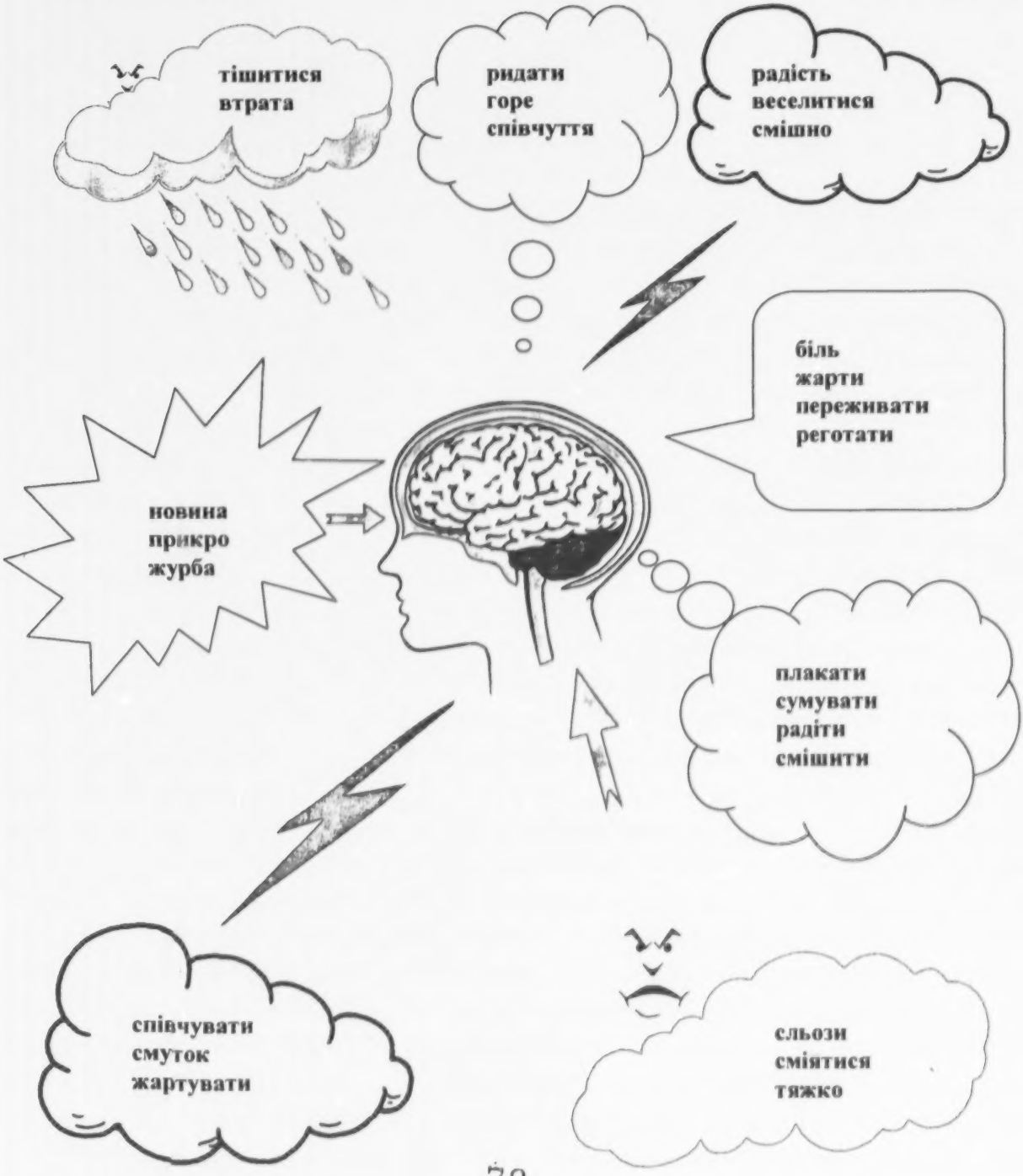

Вправа 2. Словесна павутинка

Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

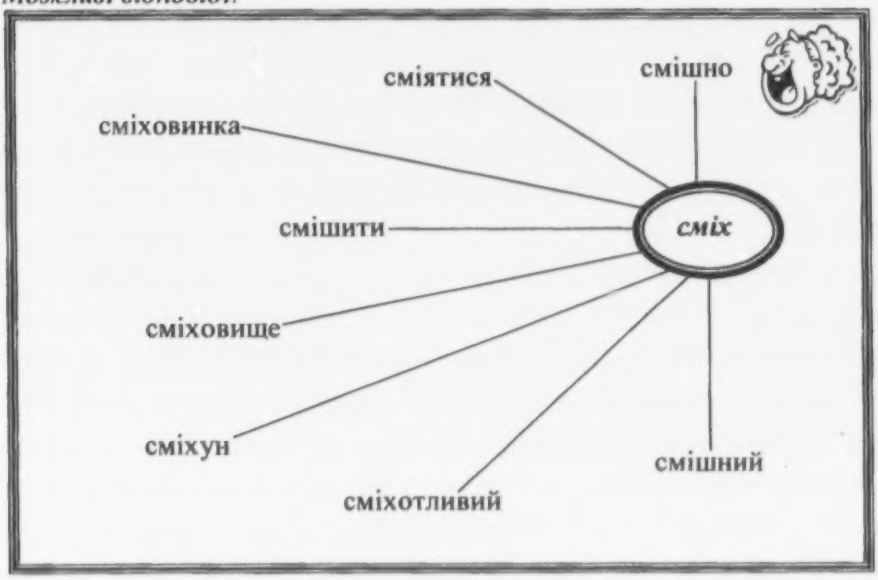

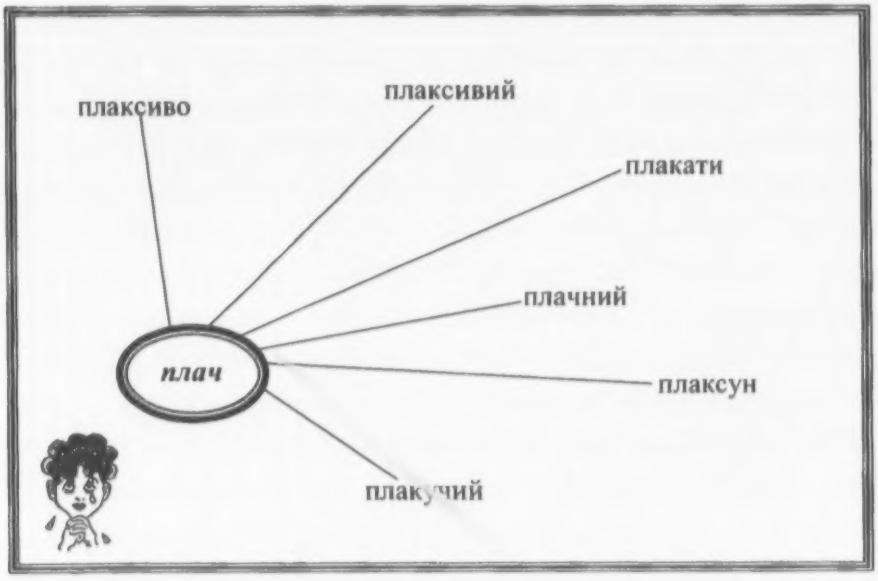

Вправа 3. Крізь сльози — сміх

Групова робота.

Вправа 4. Підбери антоніми

А.

	Слово	Антонім
Наприклад:	*сміятися*	*плакати*
1.	ситий	голодний
2.	веселий	сумний
3.	солодкий	гіркий
4.	негативний	позитивний
5.	повільний	жвавий
6.	жартівливий	серйозний
7.	скупий	щедрий
8.	симпатичний	несимпатичний
9.	останній	перший
10.	одягнений	голий
11.	смердючий	запашний
12.	сором'язливий	еміливий
13.	живий	мертвий
14.	здоровий	хворий
15.	плаксивий	сміхотливий
16.	поневолений	вільний
17.	шкідливий	корисний
18.	голосний	тихий
19.	двомовний	одномовний
20.	щасливий	нещасливий

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 5. Сатира й карикатура

А. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:
Ця цитата нагадує, що ми часто не бачимо своїх власних помилок чи недоліків, але завжди бачимо їх у інших людей.

Б. Індивідуальна робота.

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Вправа 6. «Матримоніяльне»

А. Індивідуальна робота.

Б. *Можливі відповіді:*

1. Особу, яка написала це оголошення, звуть Олександра Собків.
2. Її батька звуть Іван.
3. Їй 36 років.
4. Ні, вона розлучена.
5. Так, вона має одну дочку. Дочці 12 років.
6. Вона шукає українця від 40 до 60 років, який мешкає в Канаді, Америці або в інших державах.
7. Вона, напевно, хоче одружитися.
8. Можливо, вона хоче виїхати з України.
9. Матримоніяльний — пов'язаний з одруженням; шлюбний.
10. Слово «матримоніяльне» подібне до англійського слова «matrimonial».

В. *Можливі відповіді:*

1. Скорочення «м.» в адресі означає «місто».
2. Олександра живе в місті Бучач.
3. Бучач знаходиться в Західній Україні.
4. Скорочення «обл.» в адресі означає «область».
5. Область — це територіяльна одиниця в Україні, подібна до провінції.
6. Скорочення «вул.» в адресі означає «вулиця».
7. Олександра Собків живе на вулиці Б. Хмельницького.
8. Богдан Хмельницький був гетьманом України.
9. Число «59» в Олександриній адресі — це число її будинку.
10. Олександрине оголошення було надруковане в «Українських вістях».

Г. 1.

BEST COPY AVAILABLE

2.

Вправа 7. Лист до баби Параски

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

Дорога бабо Параско!

Учора я прочитав у газеті матримоніяльне оголошення Олександри Собків. Воно мене дуже зацікавило, бо я давно вже хочу одружитися. Пані, яка подала оголошення, підходить мені і віком, і, напевно, характером.

На жаль, я дуже сором'язливий. Напевно тому я дотепер неодружений. Я просто не знаю, як поводитися з жінками — що їм казати, що з ними робити. Коли я зустрічаюся з якоюсь жінкою, мої долоні пріють, моє обличчя червоніє, мій язик не обертається й мій мозок перестає працювати.

Порадьте мені, дорога бабо Параско, що я повинен зробити, бо я журюся, що втрачу останню нагоду одружитися.

Зенко Залицяльник

BEST COPY AVAILABLE

В. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

Дорогий Зенку!

Я співчуваю тобі, бо сором'язливим людям дуже важко жити в цьому світі.

Я раджу тобі якнайскорше перебороти свою сором'язливість і написати Олександрі. Якщо ти затримаєшся з відповіддю, хтось інший зацікавиться нею. Хто знає, коли ти знову матимеш таку чудову нагоду.

Отже, сідай, чоловіче, і пиши! Твоя майбутність у твоїх руках.

Бажаю тобі відваги, Зенку!

З повагою,
баба Параска.

Г. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

Дорога Олександро!

Учора я прочитала в газеті твоє оголошення. Поздоровляю тебе з тим, що ти не розчарувалася всіма чоловіками та хочеш познайомитися з якимсь новим паном. Ти ще молода, і я певна, що тебе десь чекає кохання й щастя.

Я знаю, що матримоніяльні оголошення в газетах дуже популярні, але я не певна чи багато чоловіків звертають на них увагу. Хочу тобі порадити, щоб ти якнайбільше виходила поміж люди — на вечірки, концерти. Іди до парку, в кіно, на прогулянки — усюди, де звичайно бувають чоловіки. Ти побачиш, що незадовго якийсь до тебе посміхнеться, заговорить, запросить на каву. А ти відразу будеш бачити з ким починаєш знайомство. Листи тобі не дадуть таких швидких результатів.

Нехай тобі щастить, моя дорогенька.

З повагою,
баба Параска.

Ґ. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

Я думаю, що Олександрин спосіб шукання чоловіка дуже добрий. Багато чоловіків читають газету. З її оголошення вони відразу довідаються дещо про неї й вирішать, чи вона підходить їм, чи ні. Отже, Олександра одержить відповіді від справді зацікавлених чоловіків.

Або:

Я думаю, що Олександрин спосіб шукання чоловіка дуже поганий. Поперше — він небезпечний, бо вона розповідає про себе зовсім незнайомим чоловікам. Деякі з них можуть мати погані наміри й зовсім не цікавитися подружжям. Подруге, цей спосіб забирає дуже багато часу, бо треба писати листи й чекати на відповіді.

Д. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

МАТРИМОНІЯЛЬНА АҐЕНЦІЯ «КОХАННЯ»

Ім'я та прізвище: Федір Нефайний

Адреса: 2002 Крива вулиця
Десьтам, Далека країна

Телефон: 321–654–4567

Електронна пошта: федір.нефайний@сам.удома

Професія: професійний учень

Шукаю... жінки віком від 20 до 50 років, яка ніколи не була одруженою й не хоче мати дітей.

Твій знімок.

Я... маю 34 роки. Живу з мамою. Я здоровий, чесний, цікавий і дуже працьовитий. Удень ходжу до школи, бо хочу нарешті закінчити одинадцяту клясу й перейти до дванадцятої. Сподіваюся, що за рік–два я це зможу зробити. Увечері розношу газети, кошу людям траву й мию чужі авта. Іноді я також беру сусідських собак, котів, ящірок і т. п. на прогулянку. Люблю дивитися на телевізор і ходити до казино.

Мені подобається... жінка, яка любить куховарити, прибирати, прати. Бажаю, щоб вона була вродливою й мала гарну фігуру. Також хочу, щоб вона була розумною, бо мені часто потрібно допомоги з домашньою роботою. Шукаю жінки, яка хотіла б жити разом зі мною та моєю мамою.

Вправа 8. «Ярослав»

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

В. Індивідуальна робота.

Можлива відповідь:

Розповідач. Колись я мав друга Ярослава. Ярослав дуже любив робити свистки й роздавати їх людям. Одного разу я допоміг Ярославові написати листа й за це він дав мені один зі своїх свистків. *(Розповідач бере свисток і дуже голосно свище в нього).*

Тато розповідача. *(Кричить злісно).* Чи ти, сину, з дуба впав?

Розповідач. Я заховав свій свисток і забув про нього. Аж одного разу я вдягав плащ, і свисток випав з кишені. Я його підняв і щосили свиснув у нього. *(Свище голосно).*

Син розповідача. *(Прикриває вуха руками та кричить).* Чи ти, тату, звар'ював?!

Розповідач. Я знову сховав свисток, і він десь пропав. Можливо, мій син його сховав, щоб я більше не свистав.

Одногу разу я запитав знайомого, чи він знає, де Ярослав.

Знайомий. О, Ярослав мільйонером став. Він збудував аж дві фабрики й виробляв на них свої славні свистки. Тоді він продавав ці свистки людям.

Розповідач. Отже, пам'ятайте, коли будете купувати новий свисток, уважно подивіться, чи на ньому написано «Мейд бай Ярослав».

Г. Індивідуальна робота.

Ґ. Індивідуальна робота.

Вправа 9. Комікс

А. Індивідуальна робота.

Б. *Можливі відповіді:*

1. Дівчинка йде поливати квіти.
2. Дівчинка допомагає мамі.
3. Надворі падає дощ. *Або:* Надворі мокро.
4. «Дощовик» — це спеціяльний плащ на дощ. *Або:* «Дощовик» — це спеціяльний плащ, який не промокає.
5. Цей комікс смішний, бо дівчинка не розуміє, що мама їй каже, що в дощ не треба поливати квіти, а не щоб вона вдягнула дощовик.

В. Індивідуальна робота.

Вправа 10. Пожартуймо!

А. Індивідуальна робота.

Б. *Можливі відповіді:*

1. Син був здивований.
2. «Скаржитися» означає нарікати або висловлювати своє незадоволення.
3. Син думав, що вчителька не могла скаржитися на нього, бо він не ходив до школи того дня й не міг нічого поганого зробити.
4. Цей жарт смішний, бо син нехотя признався батькові, що він пропустив школу.

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Ґ. Індивідуальна робота.

Д. Усна робота.

Вправа 11. Дієслова та приростки

А.

Дієслово	Значення
1. проходити	іти через щось або біля чогось
2. переходити	переправлятися, перетинати вулицю або щось інше
3. входити	іти до середини
4. виходити	переступати за поріг, вибувати із чогось
5. приходити	з'являтися десь, прибувати
6. доходити	підходити ближче до чогось

Б.

	Ходити	Відходити	Приходити
	Теперішній час		
я	ходжу	відходжу	приходжу
ти	ходиш	відходиш	приходиш
він	ходить	відходить	приходить
вона	ходить	відходить	приходить
воно	ходить	відходить	приходить
ми	ходимо	відходимо	приходимо
ви	ходите	відходите	приходите
вони	ходять	відходять	приходять

BEST COPY AVAILABLE

Ходити		Відходити	Приходити
Минулий час			
я	ходив/ходила	відходив/відходила	приходив/приходила
ти	ходив/ходила	відходив/відходила	приходив/приходила
він	ходив	відходив	приходив
вона	ходила	відходила	приходила
воно	ходило	відходило	приходило
ми	ходили	відходили	приходили
ви	ходили	відходили	приходили
вони	ходили	відходили	приходили

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Ґ. *— Борисе, розкажи нам, будь ласка, як ти їхав до школи сьогодні.*

— Гаразд! Я (ви)їхав з дому о 7-й годині ранку. Я (пере)їхав два мости й (за)їхав до «МакДональдса». Незадовго (над)їхав мій товариш Олег і ми разом смачно поснідали. Поки ми сиділи в «МакДональдсі», повз нас (про)їхав поліцистський автомобіль із сиреною. Ми довідалися пізніше, що якийсь підліток (в)їхав автом у крамницю й наробив багато шкоди.

Після сніданку Олег (по)їхав додому, бо він раптом захворів, а я (по)їхав до школи. По дорозі я (об)їхав ще дві автомобільні катастрофи та якось (ви)їхав на правильну вулицю. За пару хвилин я (при)їхав до школи. Біля школи я спочатку (ви)їхав на брівку та став заблизько до будинку й не міг відчинити двері авта. Тоді я (з)їхав з брівки, (від)їхав від стіни й нарешті виліз з авта.

— Дякую, Борисе! Я дивуюся, що ти вчасно (при)їхав на першу лекцію. Молодець!

Вправа 12. Плач та смуток

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Вправа 13. Листи співчуття

А. Індивідуальна робота.

Б. *Можливі відповіді:*

1. Автор радить потиснути руку та сказати тихим голосом кілька слів.
2. Стаття подає такі правила стосовно писання листів співчуття:
   - писати відразу після того, як дістали сумну звістку
   - писати рукою, адресуючи лист до найкраще знайомого члена родини

BEST COPY AVAILABLE

- намагатися оминати слово «смерть», а замість нього писати «втрата», «відхід», «сумна подія».

3. У статті подані приклади листів співчуття до:
   - приятеля або приятельки
   - добре знайомої старшої особи
   - старшої й не дуже знайомої особи.
4. Я думаю, що деякі правила в статті застарілі. Наприклад, ми тепер не намагаємося уникати слово «смерть», коли висловлюємо свої співчуття.
5. Індивідуальна відповідь.

Вправа 14. Сміх і радість

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

В. Індивідуальна робота.

Г. Індивідуальна робота.

Можливі відповіді:

☺ **Де сміх лунає, біда втікає.**
Коли люди веселі й багато сміються, навіть тоді, коли в них є якесь горе, їхнє життя здається приємнішим, а горе — не таким страшним.

☺ **З інших сміявся, а сам у біду попався.**
Коли хтось радіє та сміється з біди інших людей, він часто сам опиняється в біді.

☺ **За що сміх, за те й гріх.**
З чужого нещастя гріх сміятися.

☺ **З кого насміхаються, ті в люди вибиваються.**
Люди, з яких інші насміхаються, стараються покращати себе й часто стають розумнішими, важливішими, багатшими, славнішими й т. п., ніж ті, які з них колись насміхалися.

☺ **Хто сміється з чужої біди, діждеться і своєї середи.**
Той, хто сміється з чужого нещастя, сам буде його мати.

☺ **У веселий час і смерть не страшна.**
Коли люди веселі, вони навіть смерти не бояться.

☺ **У дім, де сміються, приходить щастя.**
Люди щасливіші в домі, де багато радости та сміху.

☺ **Від гніву старієш, від сміху молодієш.**
Коли ми сердимося, ми почуваємося й виглядаємо старшими, а коли сміємося — молодшими.

☺ **Не кожна сльоза з жалю тече.**
Іноді в людей течуть сльози від радости та сміху.

Вправа 15. Знахідний відмінок

1. Я зустрічаю ***відомого карикатуриста*** в газетній редакції.
2. Я ненавиджу ***тяжкі запитання*** в моїх іспитах.
3. Ми бачимо ***сумних учнів***, коли входимо до шкільної канцелярії.
4. Моїй клясній кімнаті потрібно ***нового годинника***.
5. У наших карикатурах ми висміюємо ***прикрих політиків***.
6. Після чиєїсь смерти родина посилає до газети ***посмертний некролог***.
7. Я пам'ятаю ***сором'язливих залицяльників*** із середньої школи.
8. Щоранку, коли я йду до школи, я переходжу ***залізничну колію***.
9. Хлопці запросили ***гарних дівчат*** на вечірку.
10. Під час подорожі на Україну ми хочемо відвідати ***західні області***.
11. Христофор запросив ***добрих друзів*** на день народження.
12. У сьогоднішній газеті я прочитав ***цікаву статтю***.
13. Поліцисти зупинили на дорозі ***розгубленого батька***.
14. У закусочній ми замовили ***ванільне морозиво***.
15. Ми відвідали ***українського президента*** у Львові.

Вправа 16. Особові займенники

А. *Можливі відповіді:*

1. Коли ***вони*** поїдуть на екскурсію до Драмгеллеру?
2. ***Він*** купив собі нове спортове авто.
3. Узимку ***воно*** світить, але не гріє.
4. ***Вони*** знають багато смішних жартів.
5. Чому ***вона*** викликала тебе до канцелярії?
6. Чи ***вона*** відповіла тобі на твоє запитання?
7. ***Воно*** засмутило цю нещасну родину.
8. Чи ***він*** дасть інтерв'ю цим репортерам?
9. Оленка сміялася, а ***вони*** плакали.
10. ***Він*** сказав дідові щодня ходити на прогулянку.

Б. Цього липня ***я*** пляную поїхати на Україну. Усі кажуть, що ***вона*** дуже гарна й цікава. Родичі обіцяють, що ***вони*** повезуть мене в Карпати. Дядько Василь написав, що ***ми*** поїдемо на рибу. ***Він*** дуже любить рибалити, і ***я*** люблю рибалити також. Кузени хочуть, щоб ***ми*** поїхали на Чорне море, бо ***воно*** дуже тепле в липні.

Тато сказав мені:

— ***Ти*** дуже щасливий, сину, що маєш нагоду відвідати всіх наших родичів. ***Вони*** багато тобі покажуть і розкажуть про Україну. ***Я*** тішуся, що ***ти*** туди їдеш!

Я відповів татові:

— ***Ви*** з мамою також можете поїхати. Тітка Олена писала, що ***вона*** хоче побачити всю родину. Дід Остап має велику хату на селі й ***він*** може всіх нас примістити.

Мама сказала, що ***вона*** не може їхати цього року, бо не має відпустки, а тато не може їхати, бо ***він*** мусить скінчити направляти своє антикварне авто. ***Воно*** вже три місяці на нього чекає. Батьки погодилися, що ***вони*** поїдуть на Україну наступного року.

В. Індивідуальна робота.

Вправа 17. Я→мене, ти→тебе...

А. Індивідуальна робота.

Б.
1. Учні дуже уважно ***вас*** слухали, коли ви співали.
2. Ми бачили ***його*** вчора на опері.
3. Не питай ***мене***, бо я нічого не знаю.
4. Діти знають, що батьки про ***них*** часто журяться.
5. Говори голосніше, бо люди не чують ***тебе***.
6. Рибалки любили море й шанували ***його***.
7. Вони, напевно, ніколи не чули про ***нас***.
8. Люди завжди згадували ***її*** добрим словом.
9. Ми були в ***нього*** вчора.
10. Поклич ***їх*** до столу, бо сніданок уже готовий.
11. ***Мене*** дуже цікавить історія України.
12. М'яч упав біля авта, а потім покотився під ***нього***.
13. Тарас сумував за Іриною й часто думав про ***неї***.
14. Не дивіться на ***нього***, бо він дуже сором'язливий.
15. Борисе, ми ***тебе*** давно вже не бачили.

В.

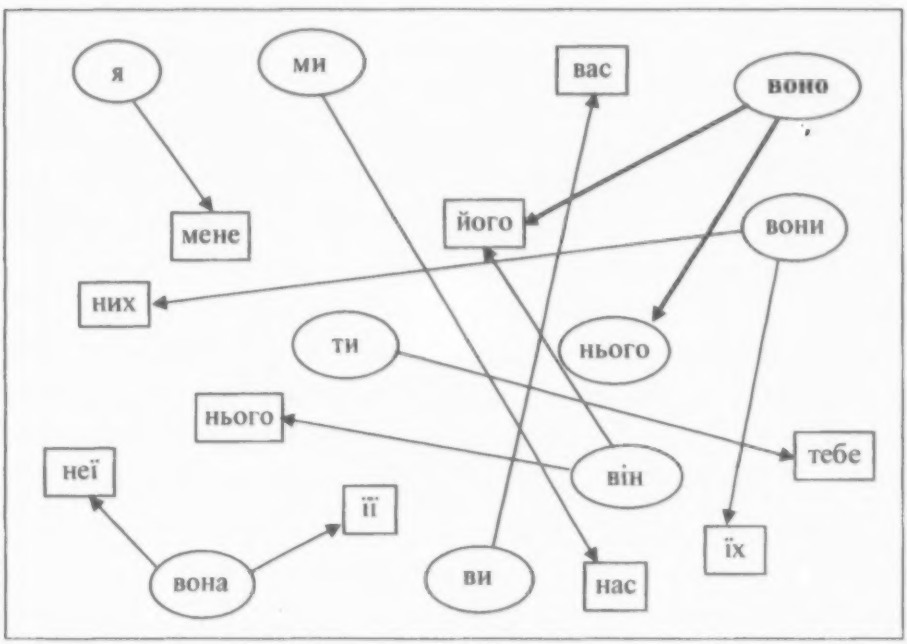

Вправа 18. Вказівні займенники

А. 1. Стефан слухає уважно, а ***цей/той*** хлопець крутиться.
2. ***Ці/Ті*** сукні дуже гарні, але задорогі.
3. Я бачу, що ***це/те*** авто недавно було в автомобільній катастрофі.
4. Скажіть, будь ласка, коли відчиниться ***ця/та*** крамниця?
5. Вибачте, але мені ***ця/та/така*** їжа зовсім не подобається.
6. Дідусь купить мені ***цей/той/такий*** велосипед на день народження.
7. Скільки ніг у гадюки, ***стільки*** правди у брехуна.
8. Хто тобі подарував ***це/те/таке*** смішне радіо?
9. Прочитай нам ***цей/той/такий*** некролог уголос.
10. Мені здається, що ***ця/та/така*** спека нікому не подобається.

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 19. Цей→цього, той→того...

А. Індивідуальна робота.

Б. 1. Подай мені ту нову склянку, будь ласка. (***та***)
2. Я ніколи не чула про цих українських артистів. (***ці***)
3. Як ви переїхали через те широке озеро? (***те***)
4. Ви, напевно, ніколи не зустрічали такого розумного політика. (***такий***)
5. Чи ти знаєш тих молодих учителів зі Львова? (***ті***)
6. Мені нічого не видно через цю завісу. (***ця***)
7. Усі дуже шанують того талановитого поета. (***той***)
8. Хто тобі розповів таку цікаву таємницю? (***така***)
9. Я тебе не пізнав після стількох років розлуки! (***стільки***)
10. Ми бачили це авто в Миколиному гаражі. (***це***)

В. 1. Хто тобі читав про ***того*** славного героя?
2. Я хотіла купити ***ту*** книжку в Україні.
3. Ми зустрінули ***цих*** знайомих у ресторані.
4. Він хотів замовити собі ***таку*** вечерю.
5. Чому ви запросили ***цього*** карикатуриста до себе?
6. Вони купили нам ***цей*** гарний дім.
7. У зоопарку ми бачили ***стільки*** різних звірів!
8. Вона любить учити ***таких*** спокійних учнів.
9. Чи ти заграєш мені ***ті*** нові пісні?
10. Де ти знайшов ***цих*** цікавих людей?

Г. 1. такий смішний блазень
2. ця мокра піжама
3. ті українські письменники

4. ці двомовні туристи
5. той славний герой

Вправа 20. Присвійні займенники

А. 1. ***Моя*** мама — політик, а тато — поет.
2. Забери ***свої*** речі зі столу, будь ласка.
3. Ларисі зовсім не подобаються ***його*** вуса.
4. Коли ***ваші*** батьки повернуться з України?
5. Директор уже добре знає ***їхнє/її*** прізвище.
6. ***Їхні*** валізи пропали, коли вони їхали до Австралії.
7. Усі кажуть, що авта забруднюють ***наше*** повітря.
8. Ми добре розуміємо ***твоє*** горе.
9. ***Наш*** комп'ютер дуже старий і повільний.
10. Скільки років мають ***їхні/її*** діти?
11. Що ***наші*** учні співатимуть на концерті?
12. Учора зіпсувався ***мій*** телевізор, а сьогодні — годинник.
13. ***Їхній/Її*** собака забагато гавкає вночі.
14. Напишіть статтю, щоб усі знали про ***ваше*** тяжке життя.
15. Ця оркестра має ***свій*** власний компакт-диск.
16. Чому ***ваш*** ніс такий червоний?
17. Кожній мамі мила ***своя*** дитина.
18. Чи хтось украв ***твій*** мобільний телефон?
19. Скільки коштувала ***їхня/її*** подорож до Атен?
20. Марку, чому ***твоя*** сестра так голосно плакала вчора?

Б. Індивідуальна робота.

В. 1. Це ***мій*** велосипед!
2. Чому ***їхні*** оцінки такі низькі?
3. Чи то ***його*** дівчина?
4. Коли приїдуть ***наші*** кузени?
5. ***Твоя*** мама гарно співає.
6. Це ***ваше*** авто, а не Богданове!
7. Сховай ***своє*** свідоцтво в шухляду.
8. Учитель забрав ***мої*** компакт-диски.
9. Шевченко писав ***свої*** вірші у в'язниці.
10. ***Наша*** вечеря скоро буде готова.
11. Прочитай мені ***їхній*** лист, будь ласка.
12. Ходіть, я покажу вам ***своє*** нове авто.
13. ***Твоє*** перо погано пише.
14. Я довідалася, де живе ***її*** брат.

15. У котрому ряду стоїть ***його*** парта?
16. ***Ваш*** син — чудовий спортовець!
17. Чи то ***їхня*** сестра, чи мама?
18. Ми любимо сонце, але ***його*** промені дуже шкідливі.
19. ***Наше*** морозиво вже розтопилося.
20. Мамо, Максим показав мені ***свій*** язик!

Г. Індивідуальна робота.

Вправа 21. Мій→мого, твій→твого…

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

В. Індивідуальна робота.

Вправа 22. Особовий, вказівний чи присвійний?

Займенник у знахідному відмінку	Група	Займенник у називному відмінку
1. цей	В	цей
2. їх	О	вони
3. своє	П	своє
4. неї	О	вона
5. наші	П	наші
6. твою	В	твоя
7. її	О ***або*** П	вона ***або*** її
8. те	В	те
9. мого	П	мій
10. стількох	В	стільки
11. його	О ***або*** П	він ***або*** воно ***або*** його
12. цих	В	ці
13. той	В	той
14. нього	О	він ***або*** воно
15. таку	В	така
16. їхню	П	їхня
17. моїх	П	мої
18. ці	В	ці
19. них	О	вони
20. їхніх	П	їхні

Вправа 23. Знайдислово

А.

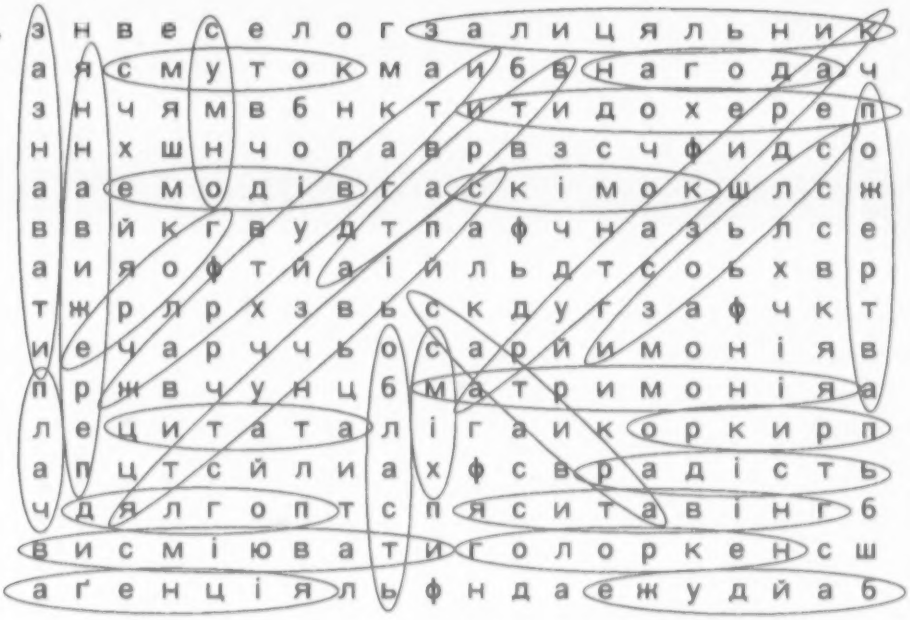
з н в е с е л о г з а л и ц я л ь н и к
а я с м у т о к м а и б в н а г о д а ч
з н ч я м в б н к т и т и д о х е р е п
н н х ш н ч о п а в р в з с ч ф и д с о
а а е м о д і в г а с к і м о к ш л с ж
в в й к г в у д т п а ф ч н а з ь л с е
а и я о ф т й а і й л ь д т с о ь х в р
т ж р л р х з в ь с к д у г з а ф ч к т
и е ч а р ч ч ь о с а р й и м о н і я в
п р ж в ч у н ц б м а т р и м о н і я а
л е ц и т а т а л і г а и к о р к и р п
а п ц т с й л и а х ф с в р а д і с т ь
ч д я л г о п т с п я с и т а в і н г б
в и с м і ю в а т и г о л о р к е н с ш
а ґ е н ц і я л ь ф н д а е ж у д й а б

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 24. Некролог

А. Індивідуальна робота.

Б.
1. Нестор Болючий помер.
2. Він помер 7-го липня 1999 року.
3. Він помер, бо мав якусь важку недугу.
4. Покійний, напевно, був лікарем.
5. Він прожив 90 років.
6. Він народився в селі Бельзі на Україні.
7. Панахида відбулася в похоронній установі «Вічність», похоронна відправа відбулася в церкві св. Кирила, а похорон відбувся на цвинтарі Всіх Святих у Лембургу.
8. Він мав четверо внуків.
9. Родина прохає складати пожертви в пам'ять покійного на Товариство Червоного Хреста.
10. Замість слова «помер» у некролозі вживають вислів «відійшов у вічність».

В.

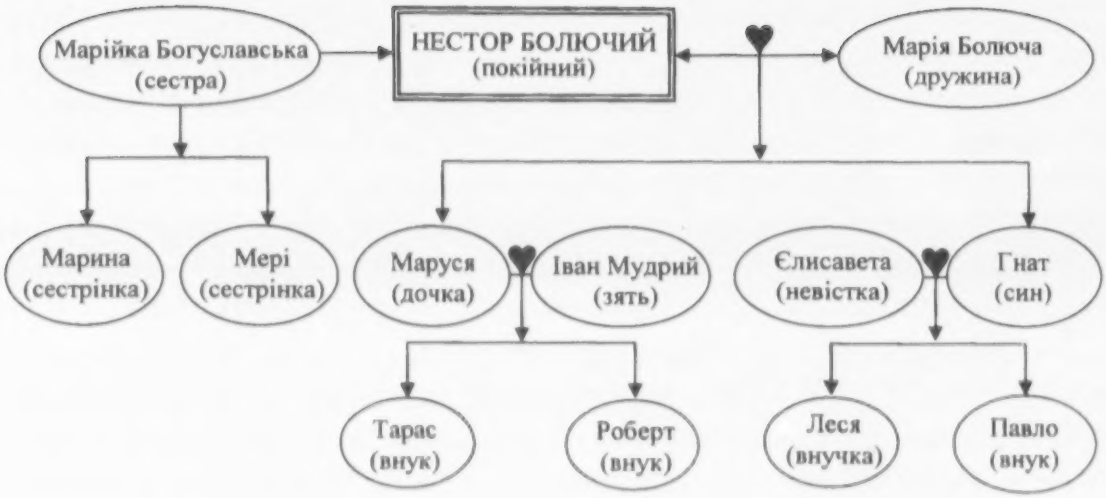

Г. Індивідуальна робота.

Ґ. Індивідуальна робота.

Вправа 25. Підбери значення

1.	г	*бухгальтер*	а) який заслуговує великої поваги
2.	а	вельмишановний	б) точний уривок з якогонебудь тексту
3.	е	сердитися	в) маючи почуття кохання, виявляти знаки уваги
4.	в	залицятися	г) чуйне ставлення до чийогось горя
5.	у	мильна опера	*ґ) той, хто рахує гроші*
6.	й	область	д) без старання; неуважно; якнебудь
7.	є	радість	е) гніватися
8.	х	погляд	є) почуття задоволення чи втіхи
9.	р	безрадісний	ж) церковна служба за померлим
10.	г	співчуття	з) той, що розірвав шлюб
11.	і	сатира	и) установа, що допомагає в чомунебудь
12.	п	некролог	і) висміювання хиб у літературному творі
13.	м	відомий	ї) печаль, смуток
14.	ї	горе	й) територіяльна одиниця в Україні
15.	л	карикатура	к) шлюбний
16.	о	пожертва	л) малюнок, що зображує когонебудь у смішному вигляді
17.	б	цитата	м) якого знає багато людей
18.	ж	панахида	н) бланк для записування інформації
19.	с	прикро	о) грошевий подарунок на користь якоїсь особи чи установи
20.	ф	покійний	п) оголошення про чиюсь смерть
21.	д	недбало	р) сумний, невеселий

96

22. __к__ матримоніяльний с) неприємно
23. __з__ розлучений т) повідомлення про щонебудь
24. __т__ оголошення у) мелодрама
25. __и__ агенція ф) який помер
26. __н__ анкета х) думка

Вправа 26. Підготовлення до мильної опери-мелодрами

А. Індивідуальна робота.

Б. Індивідуальна робота.

Вправа 27. Кросворд

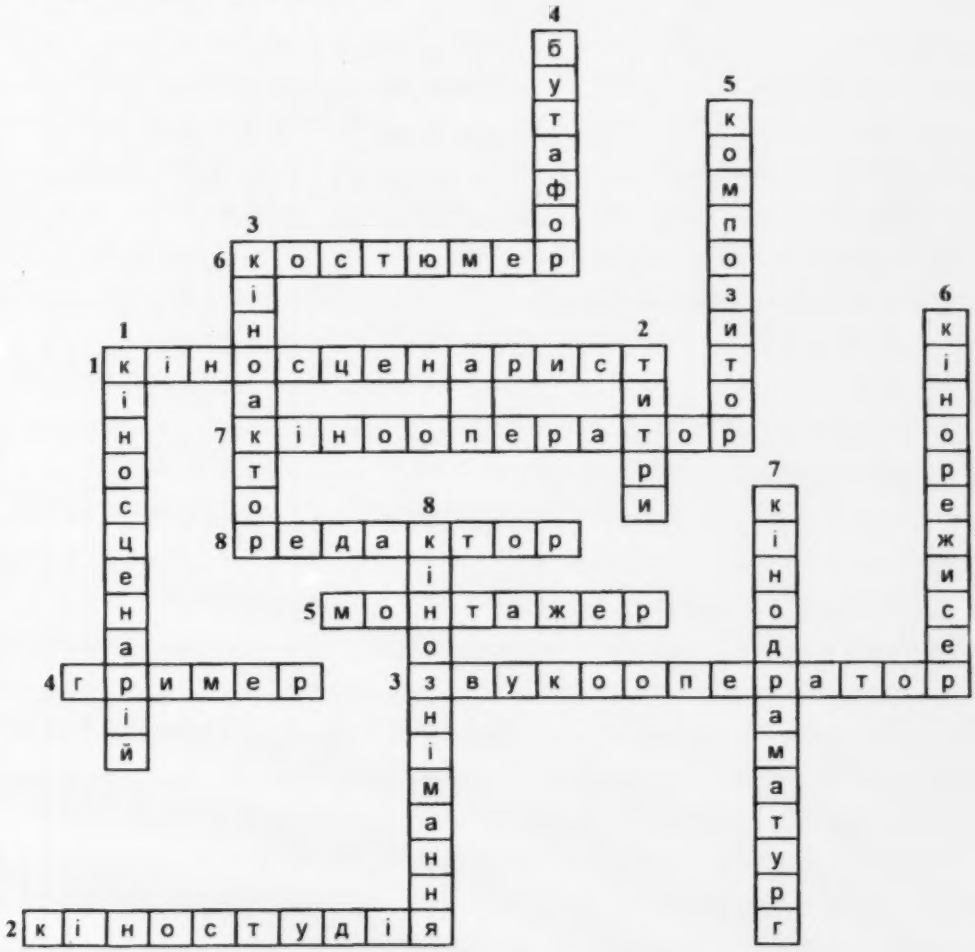
4 б у т а ф о
5 к о м п о з и т о р
3 6 к о с т ю м е р
6 к і н о р е ж и с е р
1 2
1 к і н о с ц е н а р и с т
і а и
н 7 к і н о о п е р а т о р
о т р
с о 8
ц 8 р е д а к т о р
е і
н 5 м о н т а ж е р
а о
4 г р и м е р 3 з в у к о о п е р а т о р
і н
й і
м
а
н
н
2 к і н о с т у д і я
7 к і н о д р а м а т у р г

Вправа 28. Мильна опера

Групова робота.

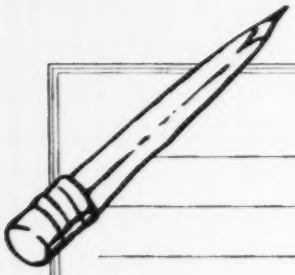

Учительські нотатки

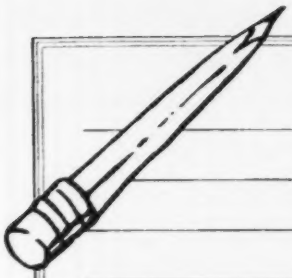

Учительські нотатки

НАД ВІДПОВІДЯМИ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА ПРАЦЮВАЛИ:

Керівник проєкту	ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
Зміни та доповнення	КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
Члени Комітету перегляду матеріялів з української мови для нижчих середніх кляс	КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
	ОДАРКА ГІНДА
	ТАРАС ДВОРНИЦЬКИЙ
	ЛЮБА ІЩЕНКО
	ІГОР КРИС
	ТАРАС ПОДІЛЬСЬКИЙ
	ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
	КСЕНЯ ФЕДИНА
	ГАЛИНА ЦАР
Мовний консультант і редактор	ЯР СЛАВУТИЧ
Керівник видання	ГАЛИНА ЦАР
Художньо-технічне оформлення	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
	ГАЛИНА ЦАР
Коректори	ТЕТЯНА НАЗАРЕНКО
	ГАЛИНА ЦАР
Комп'ютерний набір	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА
	ІРИНА СИМЧИШИН-СТРУК

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Керівник проєкту	ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ
Програмний укладач	БОГДАН БОРУЩАК
Координатор експерименту	БОГДАН БОРУЩАК
Учителі-учасники експерименту	БОГДАН БОРУЩАК
	КСЕНЯ СКРИПНИК БУБЕЛЬ
	ОДАРКА ВОЗНЯК
	ОДАРКА ГІНДА
	ВІРА ЛИТВИН
	СЕМЕН СЕНЧИШИН
Коректор	ГАЛИНА ЦАР
Комп'ютерний набір	ВІКТОРІЯ ЖУКІВСЬКА

100

THIS ANSWER KEY TO STUDENT ACTIVITY BOOK WAS PRODUCED BY:

Head of Development Team	JOHN SOKOLOWSKI
Revisions	XENIA SKRYPNYK BUBEL
Ukrainian Language Arts Junior High School Review Committee	XENIA SKRYPNYK BUBEL AUDREY GINDA TERRY DWORNYCKI LUBA ISHENKO IHOR KRYS TARAS PODILSKY JOHN SOKOLOWSKI KSENIA FEDYNA HELEN CZAR
Language Consultant and Editor	YAR SLAVUTYCH
Production Manager	HELEN CZAR
Production Design	VICTORIA ZUKIWSKY HELEN CZAR
Copyeditors	TATIANA NAZARENKO HELEN CZAR
Inputters	VICTORIA ZUKIWSKY IRENA SIMĆIŠIN-STRUK

PILOT EDITION

Project Manager	JOHN SOKOLOWSKI
Program Developer	BOHDAN BORUSZCZAK
Piloting Coordinator	BOHDAN BORUSZCZAK
Piloting Teachers	BOHDAN BORUSZCZAK XENIA SKRYPNYK BUBEL ODARKA WOZNIAK AUDREY GINDA VERA LYTWYN SIMON SENCHYSHYN
Copyeditor	HELEN CZAR
Inputter	VICTORIA ZUKIWSKY

Видання випущено на замовлення

Відділу мовних програм *при* **Міністерстві освіти Альберти.**

Публікація матеріялів для 9-ї кляси,
як частини Програми навчання української мови «Коляж»,
була здійснена за фінансовою допомогою

Методичного кабінету української мови
при **Канадському інституті українських студій,**
Альбертський університет,

і

Клюбу українських професіоналістів і підприємців Едмонтону.

The development of the Collage Ukrainian Language Development Series was sponsored by the

Language Services Branch *of* **Alberta Learning.**

The publication of the Collage 3 level of the
Collage Ukrainian Language Development Series
was made possible by the financial support of the

Ukrainian Language Education Centre,
Canadian Institute of Ukrainian Studies,
University of Alberta,

and the

Ukrainian Professional and Business Club of Edmonton.

ISBN 0-7785-1372-6

Alberta
LEARNING

U.S. Department of Education
Office of Educational Research and Improvement (OERI)
National Library of Education (NLE)
Educational Resources Information Center (ERIC)

NOTICE

Reproduction Basis

[X] This document is covered by a signed "Reproduction Release (Blanket)" form (on file within the ERIC system), encompassing all or classes of documents from its source organization and, therefore, does not require a "Specific Document" Release form.

[ ] This document is Federally-funded, or carries its own permission to reproduce, or is otherwise in the public domain and, therefore, may be reproduced by ERIC without a signed Reproduction Release form (either "Specific Document" or "Blanket").